

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

1. การศึกษาปฐมวัย
2. การบริหารการศึกษา
3. การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. แนวคิดการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การวิจัยอนาคตอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR
7. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อ.กำแพง จ.มหาสารคาม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพัฒนาการเด็กเล็ก

การศึกษาปฐมวัย

1. แนวคิดทฤษฎีการศึกษาปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546 : 1-5) ได้กล่าวถึงแนวคิดการจัดการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่สำคัญดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าพัฒนาการของมนุษย์เริ่มตั้งแต่สนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกัน ทุกคน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไป การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นเด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อนหรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมมูติภาวะซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วง

อายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเอง ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อบอบๆตนเอง ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจ เด็กสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหวมีโอกาสคิดริเริ่มตาม ความต้องการและความสนใจของตนเองรวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเนื่องจากการเรียนรู้นั้นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการในระดับสูงขึ้นไป ทั้งคนเราเรียนรู้มา ตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษาการจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่ให้เด็กได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัด กิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็กการเล่นถือเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเองการเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโตช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสนเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของ ผู้อื่นการเล่นจึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นกับธรรมชาติรอบตัวดังนั้นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้จึง ถือว่า “การเล่น” อย่างมรจัดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัย อยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไปหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่า ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่ มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาด้านต่างๆของเด็ก เต็มตามศักยภาพเหมาะสมกับวัย เป็นการวางรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ในระดับต่อไป เพื่อเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. หลักการศึกษาปฐมวัย

คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 7-8) ได้กล่าวถึงหลักการการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาดังกล่าว เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

- 2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษานี้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีของเด็กตามสภาพพื้นที่ของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
- 2.3 พัฒนาเด็กโดยผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและความสุข
- 2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ขวบนั้นเป็นหลักการที่คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมเพื่อโอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนา อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาปฐมวัยยังเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาครอบคลุมเด็กทุกประเภททั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญ ชุมชนเป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่เด็ก ทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็กโดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา

จากหลักการศึกษาปฐมวัย สรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนและเพื่อพัฒนากับการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กทุกๆด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา

3. ความสำคัญการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับก่อนประถมศึกษา ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับก่อนประถมศึกษา ไว้ดังนี้

วรารภรณ์ รักวิชัย (2545 : 53) ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ ขั้นการพัฒนาการของเด็กที่พัฒนามาถึงระดับหนึ่งที่จะทำให้เด็กมีความสามารถที่จะเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆได้อย่างง่ายโดยที่วุฒิภาวะทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญามีการพัฒนาถึงจุดหนึ่ง ซึ่งเป็นรากฐานให้ก้าวไปสู่การเรียนรู้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1) กล่าวว่า สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทยให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานทางวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยไทย จำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้า ไม่สมวัย โดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสการเรียนรู้และการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงปัญหา มีการเฝ้าระวังและดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ทุกกลุ่มตั้งแต่แรกเกิด ตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานในการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพได้บริบท สังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และ ความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าตนเองและสังคม

4. การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

มาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิ์จัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการ กำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็ง ในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจ หน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิด ความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจ หน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับ ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและ ประเมินผล โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรร ทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อบรมของรัฐโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้วย

จากเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่บัญญัติไว้ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พอสรุปได้ว่า สิทธิของประชาชนในด้านการจัดการศึกษาและการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษา อบรมและฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งรัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เองความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง มีอำนาจเป็นของตนเองโดยเฉพาะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ข้อ (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักข้อ(2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

และในมาตรา 18 ข้อ (1) การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนา เด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็ก ซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบัญญัติไว้ใน มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นมาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้

สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านทรัพยากรมนุษย์และการลงทุนเพื่อการศึกษา บัญญัติไว้ในมาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาดังนี้

1. ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2. ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น (ปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 80)

แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต่างก็มีแนวทางการจัดการศึกษา มุ่งให้องค์กรทุกส่วนของสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์กรบริหารทางสังคมองค์กรหนึ่งด้วย

แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 - 2559) การจัดการศึกษาปฐมวัย

กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะเวลา (พ.ศ. 2545 – 2559) ขึ้นโดยมีสาระที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนตำบล ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้ (สำหรับบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่น. 2554 : 37)

1. ภารกิจด้านการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เต็มศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็ก ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นดำเนินการตามความพร้อมและ

คำนึงถึงการมีส่วนร่วม การสนับสนุนของบุคคลครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยมีเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กโรงเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้

การบริหารการศึกษา

ยุคนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – based Society and Economic) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมาก จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า การบริหารการศึกษาก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการจึงจะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1. ความหมายของการบริหาร

การบริหารเป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของหน่วยงานเพราะเป็นการบริหารเป็นกระบวนการในการจัดสรรทรัพยากร และทำให้คนปฏิบัติงานตามภารกิจขององค์กรไปสู่วัตถุประสงค์และเป้าหมาย การเรียนรู้เรื่องการบริหารจะช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงาน บุคลากรตลอดจนกลไกการดำเนินงานอย่างเหมาะสม การบริหารเป็นการให้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการบริหาร ดังนี้

สมยศ นาวิกาน (2548 : 15) ได้ให้ความเห็นว่าการบริหารคือกระบวนการวางแผนการจัดการองค์การ การสั่งการและการควบคุมทรัพยากรเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารคือการทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันการบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่สามารถมองเห็นได้ 3 ทางคือ

1. ทางโครงสร้างเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา
2. ทางหน้าที่เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่บทบาทความรับผิดชอบและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเพื่อให้สำเร็จเป้าหมาย

3. ทางปฏิบัติเป็นกระบวนการที่บุคคลและบุคคลต้องการร่วมทำปฏิกริยาซึ่งกันและกัน

อุทัย หิรัญโต (2545 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารคือการดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยใช้ปัจจัยที่เป็นคนเงินวัสดุและการจัดการ

เสนาะ ตีเยาว์ (.2546 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าหมายถึงถึงกระบวนการทำงานกับคนและโดยอาศัยคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

สมพงษ์ เกษมสิน (2547 : 5) กล่าวว่า “การบริหาร” หมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาตอบสนองกระบวนการบริหารให้สามารถดำเนินงานหรือดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จำเนียร พลหาญ (2553 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารและการศึกษา คือ การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาในสังคม โดยใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้คนในสังคม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารโดยใช้ทรัพยากรและการจัดการเป็นปัจจัยในการดำเนินงาน เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารต้องมีหลักการบริหารวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาได้วางหลักการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

ธวัชชัย เปรมปรีดี (2543 : 87-88) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมหนึ่งๆ ในทุกๆด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในและนอกโรงเรียน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544 : 39-40) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การทำงานร่วมมือกัน การช่วยให้ตระหนักในเป้าหมายและวัตถุประสงค์การศึกษาการให้บริการ

สังคมการเข้าไปเกี่ยวข้องกับมนุษย์ เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนและให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคคลเหล่านี้ การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุดสำหรับการศึกษาและวัตถุประสงค์ของมัน โดยผ่านทางวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ปราชญา กล้าหาญและสมศักดิ์ คงเที่ยง (2545 : 12-15) กำหนดหลักการบริหารไว้ 9 ประการ หรืออาจพูดทั้งเก้าประการของการบริหารการศึกษามีดังนี้ ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การใช้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการคาดคะเนและจัดทำแผนงาน ความสามารถในการจัดโครงสร้างและระบบงาน ความสามารถในการจัดบุคลากรในหน่วยงาน ความสามารถในการอำนวยความสะดวกการบริหาร การเป็นผู้นำ การร่วมมือประสานงาน การประชาสัมพันธ์ และความสามารถในการจัดทำรายงานประเมินผล ในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการจัดควบคุมทรัพยากรค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 14-16) ระบุว่าปัจจุบันการบริหารองค์กรภาครัฐและเอกชนนิยมใช้หลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) หรือนักวิชาการบางคนเรียกว่า หลักธรรมาภิบาลบ้าง หลักธรรมบ้าง ซึ่งเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี ได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระเบียบดังกล่าวพยายามสะท้อนภาพการบริหารจัดการที่ดีในองค์กรซึ่งเริ่มจากการเรียกร้องของธนาคารโลกให้ประเทศผู้กู้เงินกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีให้เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยประกันว่าผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารด้านความรับผิดชอบและนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์กรอย่างแท้จริง เป้าหมายดังกล่าวรวมไปถึงความรับผิดชอบ การเปิดเผย โปร่งใส การมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวนี้ ได้ระบุหลักการไว้ 6 ประการ สามารถใช้ได้ทั้งหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายในกฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นความถูกต้องดีงามโดยร่วมมือกันรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักการนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันคนในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอข้อคิดเห็นในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาความสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยแจ้งความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ เพื่อให้รับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลงานการทำงานของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า บริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมหนึ่งๆ ในทุกๆ ด้าน และบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารเป็นแนวทางเทคนิค หรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย มีผู้เสนอกระบวนการบริหารไว้ดังนี้

กลุสิกและเออร์วิค (Gulick and Urwick, 1937 : 48-47 อ้างถึงใน สิริรัตน์ ภาโนมัย, 2553 : 14) ได้สรุปกระบวนการบริหารประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ เรียกว่า "POSDCORB" ดังนี้

1. การวางแผนการดำเนินการ (P = Planning)
2. การจัดโครงสร้าง (O = Organizing)
3. การจัดบุคลากร (S = Staffing)
4. การวินิจฉัยสั่งการ (D = Directing)
5. การประสานงาน (Co = Coordinating)
6. การรายงาน การประชาสัมพันธ์ (R = Reporting)

7. การจัดงบประมาณ (B = Budgeting)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการการบริหาร คือ วิธีการที่ผู้บริหารใช้ปฏิบัติการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายโดยการวางแผน การจัดองค์การ จัดสรรคน การนำ การปฏิบัติ การควบคุมงาน การรายงานผล การจัดสรรงบประมาณ

การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

ทัศนา แก้วพลอย (2544 : 1) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัยหมายถึง การให้การศึกษาแก่เด็กวัยเริ่มต้นเพื่อให้เกิดพัฒนาในทุกด้านได้แก่ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจและสังคมดังนั้นการคิดในวัยนี้จึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

พัชรี เจตนเจริญรักษ์ (2545 : 8 - 9) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึงการให้การศึกษาเพื่อที่เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมโดยให้รู้จักกับบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น นอกเหนือจากคนในครอบครัวตนเองเป็นการสร้างความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองหรือการรับรู้ กฎข้อบังคับต่างๆของโรงเรียนรู้จักเล่นกับเพื่อนและพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้กับเด็ก

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3) ได้ให้ความหมายการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยหมายถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาระดับนี้มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ต้องพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้านได้แก่ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจและสังคมเพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานในชีวิต

2. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

การเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญของงานทุกชนิดในงานแห่งชีวิตจุดเริ่มต้นคือการเริ่มชีวิต

ในเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่าเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ปีเป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าทุกๆช่วงอายุ และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่างๆให้แก่เด็กเพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป

กรมวิชา การกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3-9) ได้ให้ความหมายแนวคิดการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กพัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิตซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยที่พัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมทุกด้านตามวัยและวุฒิภาวะเมื่อกล่าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุต่ำกว่า 6 ปีพัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กอาทิทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาของเด็กว่าลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นเด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อนหรือทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจได้รับความรักความอบอุ่นเพียงพอจากผู้ใกล้ชิดมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้รอบๆตนเองดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กจึงเสมือนหนึ่งแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กได้เข้าใจธรรมชาติหรือความสามารถของเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้ตามศักยภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้นการจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดในการให้ความสำคัญกับความสามารถตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา (Child Center)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับในชีวิตประจำวันการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองมีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเองรวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นปลอดภัยดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมโอกาส

การเรียนรู้ของเด็กให้เป็นไปตามศักยภาพที่มีอยู่นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้นโดยที่คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะเข้ามาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยการจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็กการเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินได้สังเกตสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมีโอกาสทำการศึกษาทดลองสร้างสรรค์คิดแก้ปัญหาและค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเองการเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโตช่วยพัฒนาร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาขณะเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์ถึงเครียดแสดงออกถึงความเป็นตนเองและเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่นการเล่นจึงเป็นเหมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่นสร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัวดังนั้นการจัดทำหลักสูตรจึงถือว่า“การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการประสบการณ์ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไปหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตครอบครัวและชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบเพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมเกิดการเรียนรู้และมีความภูมิใจในสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผูกกับแนวคิดและหลักการจัดการปฐมวัย 4 ประการข้างต้นการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงกำหนดปรัชญาการศึกษาให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ทราบถึงแนวคิดและหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่ผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของตนและนำสู่การปฏิบัติให้เด็กปฐมวัยเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

3. หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี นั้นเป็นหลักการที่คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมเพื่อโอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยยังเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาครอบครัวของเด็กทุกประเภททั้งเด็กปกติเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญการจัดการศึกษาจัดหลักการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตสังคมวัฒนธรรมตามความเป็นอยู่จริงของเด็กโดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆให้แก่เด็กทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวมโดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กและผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็กโดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้การจิตประสพการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาแนวทางดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

3.1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมการพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็กโดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาโดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก

3.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาดปลอดภัยอากาศสดชื่นผ่อนคลายไม่เครียดมีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อนมีสื่อวัสดุอุปกรณ์มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่นเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม

3.3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมากผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จริเริ่มทั้ง2ฝ่ายโดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนชี้แนะและเรียนรู้ร่วมกับเด็กส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเองดังนั้นผู้สอนจะต้องยอมรับเห็นคุณค่ารู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อนเพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

ของเด็กได้อย่างเหมาะสมนอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเองปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆให้เหมาะสมกับเด็ก

3.4 การบูรณาการการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรมหลากหลายทักษะหลากหลายประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

3.5 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กการประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยายจากการรวบรวมผลงานการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริงข้อมูลจากครอบครัวของเด็กตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใดข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กและขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวันนี้ได้อีกด้วย

3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาผู้สอนพ่อแม่และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบหรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

ดังนั้นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องทำงานสอดคล้องกันไป ในทางเดียวกันทั้งผู้บริหารผู้สอนผู้ปกครองผู้ก่อสร้างอาคารและชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีความเข้าใจ

4. ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์และมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราเป็นอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยามีความคิดเห็นตรงกันว่าพัฒนาเด็กในวัยนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาทางสมองของบุคคลโดยเฉพาะระบบประสาท

และเซลล์สมองจะเจริญโตประมาณร้อยละ 70-80 ของผู้ใหญ่และการศึกษาในช่วงวัยนี้เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพโดยให้การอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือเรียกว่า Educare พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 13 (1) กำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจสังคมสติปัญญาและบุคลิกภาพนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545-2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 4) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ 5 ประการคือ

4.1 การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์ช่วงปฐมวัยและต่อเนื่องตลอดชีวิต

4.2 หลักวิชาการและการวิจัยได้แสดงว่าปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถเปลี่ยนโครงสร้างและประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้เวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองคือในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต

4.3 การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาวจำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัยโดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักและชุมชนเป็นฐานที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กทุกชั้นตอน

4.4 แนวคิดในการพัฒนาเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลนับตั้งแต่ปฏิสนธิจนเจริญวัยจำเป็นต้องมีการตื่นตัวและผนึกกำลังกันทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันส่งเสริมครอบครัวให้พ่อแม่มีความรักความรู้สามารถเลี้ยงดูบุตรหลายได้ถูกวิธี

4.5 ผู้ดูแลเด็กควรรวมทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เจริญเติบโตพัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์บุคคลเหล่านี้ต้องมีหลักวิชาและทักษะต้องการในการเลี้ยงดูเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 3-4) ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ไว้ว่าเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมนอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักการสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคมและวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กการจัดการศึกษาปฐมวัยนับได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคตของบุคคลอย่างแท้จริงซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกฝ่ายทั้งครูพ่อแม่ผู้ปกครองชุมชนและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือครูปฐมวัยที่เปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่ 2 ของเด็กจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพโดยเฉพาะทักษะการคิดครูปฐมวัยจะต้องแสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัยโดยยึดหลักการของ Brain Based Learning และ Brain Based Teaching การพัฒนาสมองซีกซ้ายในด้านความคิดจะต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ของเด็กให้มากที่สุดเพื่อส่งผลให้เด็กเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขในสังคมอันจะส่งผลต่อประเทศชาติต่อไป

5. จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กพัฒนาทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31)

- 5.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
- 5.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- 5.3 มีสุขภาพจิตที่ดีและมีความสุข
- 5.4 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจดีงาม
- 5.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
- 5.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 5.7 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและความเป็นไทย
- 5.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

- 5.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 5.10 มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 5.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 5.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542)

1. พัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)
2. มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้
 - 2.1 .จัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
 - 2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะ

มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
- 2.7 คัดค้าน ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

- 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
3. มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้
 - 3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
 - 3.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 - 3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 - 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
 - 3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
 - 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 - 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
 - 3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.

3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

4. อำนาจหน้าที่ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

4.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

4.2 การจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ

4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

4.4 การสาธารณสุข โภค และการก่อสร้างอื่นๆ

4.5 การสาธารณสุข

4.6 การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ

4.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.9 การจัดการศึกษา

4.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อย

โอกาส

4.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

4.13 การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

4.14 การส่งเสริมกีฬา

4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

4.17 การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

4.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

- 4.20 การจัดให้มี และควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
- 4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 4.22 การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์
- 4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรง
มหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ
- 4.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.25 การผังเมือง
- 4.26 การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร
- 4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 4.28 การควบคุมอาคาร
- 4.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 4.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษา
ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
- 4.31 กิจอื่นใด ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ
ประกาศกำหนด
5. ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล
อบต. มีความสำคัญต่อชุมชน (หมู่บ้าน/ตำบล)ดังนี้
- 5.1 เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาตำบลให้เจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม
และวัฒนธรรม
- 5.2 เป็นหน่วยประสานทรัพยากรระหว่างอบต. กับท้องถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งหน่วย
ราชการ และหน่วยเอกชนอื่น ๆ
- 5.3 เป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น(สมาชิก
สภา อบต.) เข้าไปมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจใช้งบประมาณ รายได้ ทรัพย์สินและระดมทุนเพื่อ
เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 5.4 เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคนในท้องถิ่น ให้ทำงานเพื่อท้องถิ่นของตนก่อให้เกิด
การจ้างงานขึ้นในท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภา อบต. พนักงานและลูกจ้างของ อบต.
- 5.5 ส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
ตรวจสอบการทำงานและใช้สิทธิถอดถอน ผู้แทนของตน(สมาชิกสภา)ที่ไม่ทำงานเพื่อประโยชน์
ของท้องถิ่น

6. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - โครงสร้างอบต.ประกอบด้วย
 - 6.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.)
 - 6.2 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต. และรองนายก อบต.)

7. หน้าที่ของ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิก อบต. มีหน้าที่

- 7.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล
- 7.2 ให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล / ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย

ประจำปี

- 7.3 ควบคุมการทำงานของคณะผู้บริหาร
- 7.4 เข้าร่วมประชุมสภา อบต. ตามสมัยประชุม

8. หน้าที่ของ คณะผู้บริหาร อบต. (นายก อบต. และรองนายก อบต.)

คณะผู้บริหาร อบต.มีหน้าที่

- 8.1 บริหารงานของอบต. ให้เป็นไปตามข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล
- 8.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อสภา

อบต.

8.3 รายงานผลการทำงาน และการใช้เงินสภา อบต. ทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

8.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ทางราชการมอบหมาย เข้าร่วมประชุมกับสภา อบต. ตาม

สมัยประชุม

9. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

บทบาทและหน้าที่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องตรา "ข้อบังคับตำบล" ออกมาใช้ในการดูแลสวัสดิการ ตลอดจน "ทุกข์" และ "สุข" ของประชาชน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นจึงต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตยที่ต้องเผยแพร่และปลูกฝังแนวคิดประชาธิปไตย ไปยังประชาชนในตำบล

10. แนวทางปฏิบัติในด้านบทบาทและหน้าที่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ มีดังนี้

10.1 มั่นในกติกาประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งโดยเสรี การใช้สิทธิคัดค้าน การโต้แย้ง การแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง การยอมรับและเคารพสิทธิของผู้อื่นการยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ฯลฯ

10.2 ต้องมีวิถีการดำเนินชีวิตและบุคลิกลักษณะที่เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย

เช่น เป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง ฟังเคารพในเหตุผล

11. สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล

- 11.1 มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต.
- 11.2 ถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหาร อบต.
- 11.3 เสนอให้ออกข้อบังคับตำบล
- 11.4 แสดงเจตนารมณ์ในการรวม อบต.
- 11.5 เข้าฟังการประชุมสภา อบต.
- 11.6 เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการซื้อ การจ้าง โดยวิธีสอบราคา ประกวดราคา

และวิธีพิเศษของ อบต. อย่างน้อยคณะละ 2 คน

- 11.7 มีหน้าที่ไปเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.
- 11.8 ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับตำบล
- 11.9 เสียภาษีแก่ อบต.
- 11.10 สนับสนุนและร่วมกิจกรรมกับ อบต.
- 11.11 ติดตามและดูแลการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.
- 11.12 ร่วมกันเสริมสร้างชุมชน และประชาคมหมู่บ้าน ของตนให้เข้มแข็ง
- 11.13 ได้รับความบริการสาธารณะ และการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข จาก อบต. ตามอำนาจ

หน้าที่ของ อบต.

แนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. แนวคิดตามรัฐธรรมนูญปี 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (ราชกิจจานุเบกษา. พ.ศ 2550 : 15) และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 80(3) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาด้วยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 23) มาตรา 80(4) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนครอบครัวผู้ปกครอง

องค์กรทางศาสนาและเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพ การศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 80 (5) รัฐต้อง ดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะ วิทยาการแขนงต่างๆและเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัย จากรัฐ(ราชกิจจานุเบกษา. พ.ศ 2550 : 24)

2. แนวคิดตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุน การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2545 – 2559 ขึ้นโดยได้จัดทำภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมทั้งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้ง พ.ร.บ. ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยครอบคลุมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดและพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นที่ เหมาะสมกับศักยภาพตามความพร้อมและตรงตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละรูปแบบแต่ละแห่งให้มีคุณภาพประสิทธิภาพประสิทธิผลและมีมาตรฐานสามารถพัฒนา ศักยภาพของคนของท้องถิ่นให้มีคุณภาพต่อไป

3. แนวคิดของการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2554 – 2559

3.1 วิสัยทัศน์

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่ สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

3.2 ภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น

3.2.1 การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่ เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและ วางรากฐานชีวิตการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์บุคลิกภาพและ สังคมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมความรู้ความสามารถขั้น พื้นฐานรวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการความสนใจความถนัดของตนเองด้านวิชาการ

วิชาชีพความสามารถในการประกอบกิจการงานอาชีพและทักษะทางสังคมโดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

3.2.3 การจัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพเป็นการจัดบริการและหรือส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนรวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

3.2.4 การจัดการส่งเสริมกีฬานันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชนเป็นการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬานันทนาการกิจกรรมเด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชนประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

3.2.5 การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนอนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยของท้องถิ่น

3.3 วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

3.3.1 เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมสติปัญญาให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3.2 เพื่อให้เด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการบริการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3.3.3 เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดและตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญาจิตใจร่างกายสังคมระดับความคิดค่านิยมและพฤติกรรมซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.4 เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคลครอบครัวชุมชนเอกชนองค์กรชุมชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น

3.3.5 เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬาร่วมกิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมพัฒนาเยาวชนเพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งด้านสติปัญญาจิตใจและสังคมโดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬานันทนาการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กเยาวชนไปในแนวทางที่ถูกต้องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.3.6 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาสผู้พิการทุพพลภาพซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพให้มีงานทำไม่เป็นการระแגעสังคม

3.3.7 เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

4. แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาท้องถิ่น

เนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2545 – 2559) เป็นการจัดทำภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมทั้งพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพ.ร.บ. เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถนำนโยบายที่เหมาะสมกับศักยภาพความต้องการและความพร้อมไปปฏิบัติได้โดยกระทรวงมหาดไทยได้เสนอแนะยุทธศาสตร์การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติดังนี้

4.1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความพร้อมและศักยภาพเมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯพ.ร.บ. การศึกษาฯ และ พ.ร.บ. กำหนดแผนฯท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางคือ

4.1.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเองโดยดำเนินการได้ 2 กรณีคือ

1) ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาเองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐบาลจะถ่ายโอนภารกิจการศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการการศึกษา

สำหรับการดำเนินการทั้ง 2 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการประเมินความพร้อมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

4.1.2 การดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเป็นการดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐโดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์อุปกรณ์ทางการศึกษาทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งการเสนอแนะและร่วมพัฒนาการศึกษา

4.2 การพิจารณาความพร้อมในการจัดการศึกษาพิจารณาจากลักษณะและการแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

4.2.1 ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้วดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นอย่างทั่วถึงตามความต้องการของประชาชน

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาดำเนินการจัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเหมาะสมความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้ภายใต้การประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นกฎกระทรวง

4.2.2 การแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดกรอบภารกิจจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1) กลุ่มความพร้อมสูงควรดำเนินการกิจ

- 1.1) การศึกษาก่อนพื้นฐาน
- 1.2) การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.3) การส่งเสริมอาชีพ / การศึกษานอกระบบ
- 1.4) กิจกรรมเด็กเยาวชนการกีฬานันทนาการ
- 1.5) บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) กลุ่มความพร้อมปานกลางควรดำเนินการกิจ

- 2.1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน (การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา)
- 2.2) การส่งเสริมอาชีพ / การศึกษานอกระบบ
- 2.3) กิจกรรมเด็กเยาวชนการกีฬานันทนาการ
- 2.4) บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) กลุ่มความพร้อมต่ำควรดำเนินการกิจ

- 3.1) การส่งเสริมอาชีพ / การศึกษานอกระบบ
- 3.2) กิจกรรมเด็กเยาวชนการกีฬานันทนาการ
- 3.3) บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.4) ร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ

4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาพิจารณาจาก

- 4.3.1 ความต้องการและข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น
- 4.3.2 ความคิดเห็นของสภาท้องถิ่น
- 4.3.3 ข้อมูลข้อเท็จจริง (จำนวนโรงเรียนจำนวนเด็กสภาพที่ตั้ง ฯลฯ)
- 4.3.4 ข้อคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะโอน
- 4.3.5 ศักยภาพของท้องถิ่น (คนเงินพัสดุการจัดการ)

คนได้แก่ศักยภาพในการบริหารการศึกษาของนักบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเงินได้แก่รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นจะเพิ่มขึ้นและได้รับอุดหนุนจากรัฐเพิ่มขึ้นตลอดจนได้รับสนับสนุนองค์กรต่างๆ

พัสดุได้แก่ความต้องการทางด้านวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ที่มีที่จะรับโอนที่จะให้มีให้เป็นให้เกิดที่จะขอสนับสนุน

การจัดการได้แก่ศักยภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ความรู้ความเข้าใจความสนใจความสามารถวิสัยทัศน์ต่อการจัดการศึกษาและการจัดการโครงสร้างการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาระดับความพร้อมและศักยภาพแล้วจะนำแนวนโยบายตามกรอบภารกิจซึ่งสอดคล้องกับระดับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและหรือแผนการปฏิบัติการการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยยึดหลักการดำเนินการดังนี้

4.4.1 กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนครอบคลุมภารกิจตามกฎหมายครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่อย่างทั่วถึง

4.4.2 ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการร่วมวางแผนร่วมดำเนินการตามแผนและร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผน

4.4.3 ใช้แผนเป็นแนวทางในการบริหารกิจการและสนองตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

4.4.4 การกำหนดกิจกรรมโครงการในแผนต้องมุ่งหลักความเป็นไปได้และประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับ

4.5 การประชาสัมพันธ์สร้าง ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องโดยใช้สื่อและวิธีการทุก รูปแบบที่จะชี้แจงให้ประชาชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรเอกชนให้รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับ แนวทางและแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือจากทุกฝ่าย

4.6 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกฝ่ายสร้างความตระหนักในความ เป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่กลไกทางสังคมทุกส่วนทั้งกลุ่มประชาชนภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นทุกรูปแบบทั้งการสนับสนุนกำลังกายกำลังใจ กำลังทรัพย์ตลอดจนความคิดเห็นหรือการติดตามตรวจสอบเพื่อให้กิจกรรมต่างๆเกิดผลเป็น รูปธรรม

4.7 การเตรียมความพร้อมในการรับผิดชอบจัดการศึกษาโดยการปรับโครงสร้างการบริหาร กิจกรรมการศาสนาและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนสร้างองค์ความรู้กรอบ ความคิดและพัฒนาเทคนิคการบริหารจัดการศึกษาให้บุคลากรของท้องถิ่นสามารถจัดการ ศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานตลอดจนจัดระบบนิเทศประเมินผลการดำเนินงานอย่างมี คุณภาพและประสิทธิผล

5. สภาพปัญหาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ภายใต้การถ่ายโอนภารกิจตามที่รัฐกำหนดถึงแม้ว่าท้องถิ่นมีภารกิจหน้าที่ต้อง ดำเนินงานจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดแต่การที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการ ศึกษาอยู่เดิมไม่ได้กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจใน รูปแบบแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาแก่ท้องถิ่นจึงเป็นปัญหาต่อการที่ ท้องถิ่นจะรับผิดชอบจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดได้โดยสมบูรณ์และมีคุณภาพ มาตรฐานตามที่สังคมและประเทศชาติพึงประสงค์โดยสามารถสรุปประเด็นปัญหาแต่ละระดับ การศึกษาได้คือ

5.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย

1) กระทรวงศึกษาธิการได้จัดระดับเด็กในระดับการศึกษาปฐมวัยและกำหนดให้ ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กไปให้ท้องถิ่นรับผิดชอบตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 โดยขาดการวางแผนการ ถ่ายโอนภารกิจแก่ท้องถิ่นที่ชัดเจนกระทรวงศึกษาธิการไม่ได้วางแผนร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ให้ชัดเจนว่าจะถ่ายโอนอะไรบ้างรวมทั้งไม่สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ท้องถิ่นให้เข้าใจภารกิจว่าจะ บริหารจัดการศึกษาอย่างไร

2) การถ่ายโอนกระทรวงศึกษาธิการถ่ายโอนภารกิจแต่ไม่ถ่ายโอนวัสดุ อุปกรณ์บุคลากรและงบประมาณทั้งระบบโดยอ้างว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมใช้ทรัพยากรของโรงเรียนประถมศึกษาเดิม

3) หลักสูตรและการสอนไม่เป็นระบบที่สอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามความเหมาะสมของวัย

4) ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักจิตวิทยาพัฒนาสำหรับเด็ก ระดับการศึกษาปฐมวัย

แนวทางแก้ไข

1) กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยควรกำหนดรายละเอียดการถ่ายโอนและสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ท้องถิ่นกับรายละเอียดการถ่ายโอนและรูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กที่ถูกต้อง

2) จัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับแนวทางเตรียมประสบการณ์แก่เด็กให้สอดคล้องกับหลักพัฒนาเด็ก

5.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) กระทรวงศึกษาธิการยังไม่ได้กำหนดกฎกระทรวงเกี่ยวกับถ่ายโอนการจัดการศึกษาแก่ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการโอนภารกิจการจัดการศึกษาให้แล้วเสร็จ (ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน 2547)

2) ผู้บริหารของท้องถิ่นขาดความชัดเจนเกี่ยวกับภารกิจและรายละเอียดการถ่ายโอนที่ชัดเจนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

3) บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาอยู่เดิมขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางการบริหารการศึกษาท้องถิ่นจึงทำให้มีความกังวลต่อการโอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่น

แนวทางแก้ไข

1) รัฐต้องเร่งรัดการกำหนดกฎกระทรวงว่าด้วยการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาที่เอื้อต่อการถ่ายโอนการศึกษาแก่ท้องถิ่นให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

2) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดการถ่ายโอนและแนวทางการบริหารการจัดการศึกษาของท้องถิ่นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) สร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่นทั้งด้านการบริหารการจัดสรรทรัพยากรและ ความรู้ความเข้าใจให้ท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะรับการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์

6. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรส่วนท้องถิ่น

(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 48 – 49)

6.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งได้แก่บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมโดยจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคมผู้แทนผู้ประกอบการผู้แทนผู้ดูแลเด็กอย่างละไม่น้อยกว่า 1 คนโดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กทำหน้าที่เลขานุการและคณะกรรมการโดยตำแหน่ง

6.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์มีนายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ที่นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายเป็นประธานยกเว้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่ามหรือผู้ที่เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่ามมอบหมายเป็นประธาน

6.3 การบริหารงบประมาณและการบริหารงานบุคคลเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยและมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

6.4 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประเมินผู้ดูแลเด็กผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาดในด้านความรู้ความสามารถให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดและเสนอผลการประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาต่อสัญญาต่อไป

7. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วยและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษาเป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำโดยให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนผู้ปกครองได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพจึงควรกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

7.1 นโยบาย

จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (อายุ 3 – 5 ปี) ด้วยความร่วมมือของชุมชนเพื่อกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทั้งร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัยและเต็มตามศักยภาพตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

7.2 เป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหารและจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการระเบียบที่เกี่ยวข้องและด้วยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

7.3 วัตถุประสงค์

7.3.1 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกสุขลักษณะและได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพ

7.3.2 เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุกๆด้านแบบองค์รวมตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

7.3.3 เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กได้อย่างถูกวิธี

7.3.4 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนให้สามารถร่วมกันวางแผนและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้

7.3.5 เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวกและเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง

7.3.6 เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

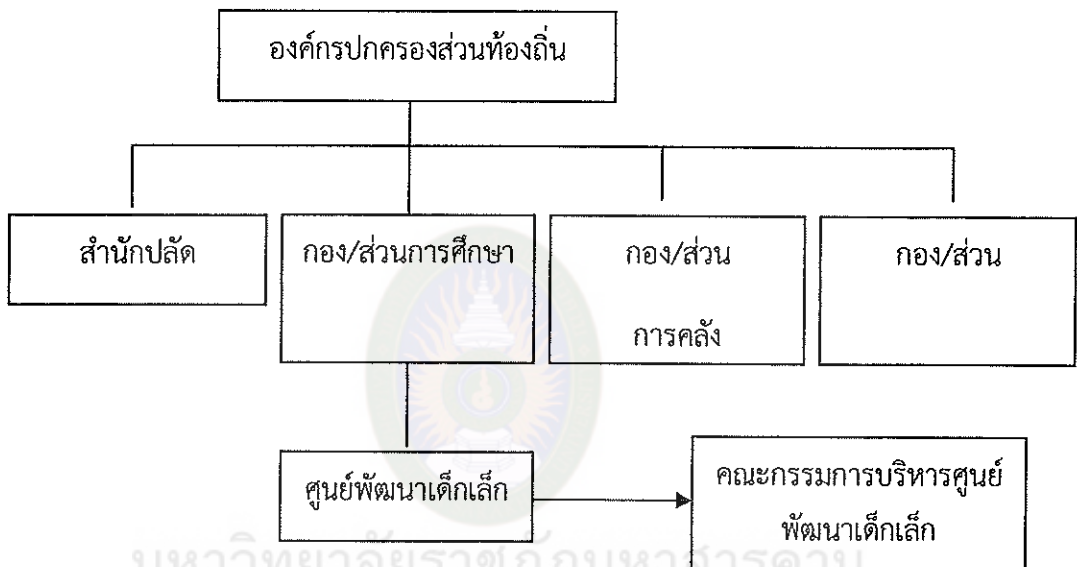
7.4 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีสถานที่อาคารและดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

7.4.1 สํารวจความต้องการของชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ
สํารวจความต้องการของชุมชนในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ความต้องการให้จัดตั้งศูนย์
- 2) ความต้องการส่งเด็กเข้าเรียนควรมีเด็กที่รับบริการอายุ 3 – 5 ปี ไม่น้อยกว่า 20 คนขึ้นไป
- 3) ความต้องการให้ศูนย์จัดบริการฯลฯ

7.4.2 โครงสร้างบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภาพที่ 2 โครงสร้างบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2548 : 69)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณามอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาหรือพนักงานจ้างที่มีคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีหัวหน้ารับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.4.3 จัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและขออนุมัติขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจัดทำขออนุมัติเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นต่อไป

7.4.4 จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการดำเนินการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ

7.4.5 จัดทำระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระเบียบหรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.4.6 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกาศให้สาธารณชนทราบ

7.4.7 การยุบ / ยกเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เมื่อจำนวนเด็กเล็กที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนหรือกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปเป็นแห่งเดียวกันให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้พิจารณาเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พิจารณายกเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยผ่านความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นและเมื่อองค์กรส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศยุบเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วให้รายงานจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

8. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 2) ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไปสำหรับมาตรฐานดังกล่าวได้รวบรวมและจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้านตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัย ดังนี้

8.1 มาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่นายกฯ และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็กผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาดเป็นต้นโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและ

พัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547 : 3) ดังนี้

8.1.1 ด้านคุณสมบัติ

1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่นายกเทศมนตรีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปลัดเทศบาลปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรวมถึงผู้บริหารการศึกษาได้แก่ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการกองหัวหน้ากองการศึกษาควรมีคุณสมบัติที่สำคัญดังนี้

1.1) มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษาและพัฒนาการเด็กเล็ก

1.2) มีนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ

2) บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้ดูแลเด็กผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาดควรมีคุณสมบัติที่สำคัญดังนี้

2.1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีคุณสมบัติดังนี้

2.1.1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปสาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัยหรือปริญญาอื่นที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรองและมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.1.2) มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

2.1.3) มีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี

2.1.4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

2.1.5) ไม่มีประวัติการกระทำความผิดต่อเด็กหรือละเมิดสิทธิเด็ก

2.1.6) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

2.1.7) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดีสุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบและไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

2.2) ผู้ดูแลเด็กมีวุฒิการศึกษาตามที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดมีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างตามมาตรฐานทั่วไปหรือ

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และควรมีคุณสมบัติดังนี้

2.2.1) มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

2.2.2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

2.2.3) ไม่มีประวัติการกระทำความผิดต่อเด็กหรือละเมิดสิทธิเด็ก

2.2.4) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

2.2.5) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดีสุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบและไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

2.2.6) มีระดับวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะเหมาะสมทั้งด้านจิตใจ อารมณ์สังคมมีความตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความรักความอ่อนโยนเอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กเล็กอย่างเหมาะสม

2.2.7) เป็นบุคคลที่มีความรักเด็กมีอุปนิสัยสุ่มเยือกเย็นและมีความขยันอดทน

2.2.8) มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.3) ผู้ประกอบอาหารมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกับผู้ดูแลเด็กยกเว้นวุฒิการศึกษาควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับและควรเป็นผู้มีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี

2.4) ผู้ทำความสะอาดมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกับผู้ดูแลเด็กยกเว้นวุฒิการศึกษาควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ

8.1.2 ด้านบทบาทหน้าที่

1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1.1) สำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก

1.2) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลสถานที่และฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น

- 1.3) จัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณในการจัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมทั้งจัดทำบัญชีขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น
- 1.4) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.5) จัดทำระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.6) กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง
 - 1.7) ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 2) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและด้วยความเรียบร้อยเกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด
- 3) ผู้ดูแลเด็กควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้
 - 3.1) ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโตมีพัฒนาการทุกด้านตามวัย
 - 3.2) ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือให้เด็กได้พัฒนาจิตใจอารมณ์สังคมและจริยธรรมไปพร้อม ๆ กันโดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของและผู้คนที่อยู่รอบข้างซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้าการเคลื่อนไหวการเล่น การลงมือกระทำดังนั้นผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่พร้อมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูดและกิริยาท่าทางที่นุ่มนวลอ่อนโยนแสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก
 - 3.3) สังเกตและบันทึกความเจริญเติบโตพฤติกรรมพัฒนาการต่างๆของเด็กเพื่อจะให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติและผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขได้ทันที่
 - 3.4) จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะเหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาดมีความปลอดภัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
 - 3.5) ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวเพื่อทราบถึงพฤติกรรมพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง
 - 3.6) มีการพัฒนาตนเองในทางวิชาการและอาชีพใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอมีการพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการและทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่องเช่นการศึกษา

หาความรู้การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอการติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และเทคโนโลยีโดยอาศัยสื่อที่หลากหลายรวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์การศึกษา ทุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพการเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการจัดตั้งชมรมเครือข่ายสำหรับผู้ดูแลเด็กซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ดูแลเด็ก

3.7) รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลความรู้และเครือข่ายการปฏิบัติงาน ในด้านต่างๆจากหน่วยงานภาครัฐองค์กรเอกชนและแหล่งข้อมูลต่างๆในชุมชนดังนี้

3.7.1) หน่วยงานภาครัฐเช่นกระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนา ชุมชนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรม พัฒนาฝีมือแรงงาน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนัก บริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลมหาวิทยาลัยราชภัฏ) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัยกรมสุขภาพจิต) กระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) กระทรวงกลาโหม (กองทัพเรือ) เป็นต้น

3.7.2) องค์กรเอกชนสมาชิกและมูลนิธิต่างๆเช่นสมาคมวัยดับเบิลยูซี เอมูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กมูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจนซีซีเอฟในประเทศไทย สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (สอถย.) องค์การยูนิเซฟเซฟเดอะчилเดรนยูเอสเอ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์สหทัยมูลนิธิมูลนิธิดวงประทีป เป็นต้น

3.7.3) แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชนเช่นสถานีอนามัยโรงพยาบาลสถาน รับเลี้ยงเด็กในนิคมต่างๆสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด (กรมพัฒนาสังคมและ สวัสดิการ) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) องค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างๆโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนศูนย์สื่อประจำ หมู่บ้านของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์สงเคราะห์ เด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กรุงเทพมหานคร) ข้าราชการครูหรือ ข้าราชการอื่นๆซึ่งเป็นผู้ทรงความรู้หรือที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น

4) ผู้ประกอบอาหารควรมีบทบาทหน้าที่ในการประกอบอาหารให้ถูก สุขลักษณะอนามัยและโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยรวมทั้งการแต่งกายสะอาดเรียบร้อยการจัด สถานที่เตรียมและปรุงอาหารจัดเครื่องสุขภัณฑ์เครื่องครัวสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีการ จัดการถูกสุขลักษณะ

5) ผู้ทำความสะอาดควรมีบทบาทหน้าที่ในการทำความสะอาดดูแลรักษา
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของสายการ
บังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยจะต้อง
จัดให้มีการประเมินตนเองทุกปีเพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กตั้งนั้นเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแลและพัฒนาจัดการศูนย์ฯให้
ครอบคลุมลักษณะงานต่อไปนี้

- 6.1) งานบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 6.2) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 6.3) งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 6.4) งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ทั้งนี้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานดังกล่าวโดย
แบ่งและมอบหมายงานตามความถนัดความสามารถและลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการทั้ง 4
งานอย่างไรก็ตามในการจัดแบ่งงานดังกล่าวควรคำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพของแต่ละ
ศูนย์ฯในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการและงานกิจการ
นักเรียนเป็นงานกลุ่มเดียวกันและ/หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมกับงาน
ธุรการการเงินพัสดุเป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้น

โดยสรุปมาตรฐานด้านบุคลากรเป็นการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กตามความต้องการของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องต่างๆในการตัดสินใจคัดเลือกครูที่มีคุณภาพมี
ความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กเล็กการบริหารงานบุคคลและการบริหารจัดการในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงอำเภอแคว้นจังหวัดมหาสารคาม

8.2 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

มาตรฐานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กมีองค์ประกอบ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547 : 5-6) ดังนี้

8.2.1 ด้านอาคารสถานที่

- 1) ที่ตั้ง

สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสมและต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตรายหากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะอุบัติเหตุต่างๆตามมาตรฐานความจำเป็นและเหมาะสม

2) จำนวนชั้นของอาคาร

ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้นนับจากพื้นหากสูงกว่า 2 ชั้นต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยและอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม ความสูงของตัวห้องไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตรนับจากพื้นถึงเพดาน

3) ทางเข้า - ออกและประตูหน้าต่าง

ทางเข้า - ออกและประตูหน้าต่างต้องมีความเหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใดๆขึ้นโดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า - ออก 2 ทางและแต่ละทางนั้นควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

4) ประตู - หน้าต่าง

ประตู - หน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดีมีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้องและความสูงของหน้าต่างควรอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตรนับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจนนอกจากนี้บริเวณประตู - หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใดๆมาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

5) พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กเช่นการเล่นการเรียนรู้การรับประทานอาหารและการนอนโดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหารห้องส้วมและที่พักของเด็กป่วยโดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คนนอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะหรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลาและอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่ดังนี้

5.1) บริเวณพื้นที่สำหรับการนอนต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวกและอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็กมีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คนโดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการดังนี้

5.1.1) จัดให้มีการระบายอากาศที่ตีปลอดโปร่งไม่มีเสียงรบกวนและแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

5.1.2) อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆมีความสะอาดโดยนำไปปิดฝุ่นตาก แดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ1 ครั้ง

5.1.3) จัดแยกเครื่องนอนหมอนผ้าห่มสำหรับเด็กแต่ละคนโดยเขียน หรือปักชื่อไว้ไม่ใช้ร่วมกันเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

5.1.4) หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์หรือแมลงต่างๆมารบกวนใน บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

5.2) บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็กควรออกแบบให้มีพื้นที่ สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระการเล่นสร้างสรรค์หรือ การอ่านหนังสือเล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบและมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่โล่งหรือเปียกต้อง คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลักโดยมีวัสดุประสงค์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและมี อุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

5.3) บริเวณพื้นที่รับประทานอาหารต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลักมี อากาศถ่ายเทได้โดยสะดวกมีแสงสว่างพอเหมาะมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับ จำนวนเด็กและควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็กมีสภาพแข็งแรงและ ใช้งานได้ดี

5.4) บริเวณที่พักเด็กป่วยต้องแยกเป็นสัดส่วนมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็นและเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลากรณีไม่สามารถจัดห้องพัก เด็กป่วยการเฉพาะได้ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

5.5) บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัวต้องแยกห่างจากบริเวณ พื้นที่สำหรับเด็กพอสมควรและมีเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมทั้งที่ล้างและเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่างๆที่ถูก สุขลักษณะโดยเน้นเรื่องความปลอดภัยและความปลอดภัยเป็นหลัก

5.6) บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็กต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้ สำหรับทำความสะอาดตัวเด็กและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควรอย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและ แปรงสีพื้นในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในกรณีที่มีห้องอาบน้ำจะต้องมี แสงสว่างเพียงพอมีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวกและพื้นไม่ลื่น

5.7) ห้องส้วมสำหรับเด็กต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย1 แห่ง ต่อเด็ก 10 – 12 คนโถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็กโดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่าย มีแสงสว่างเพียงพอมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นี่ลื่นหากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอกและไม่ควรไกลจากห้องพัฒนาเด็กหากห้อง

ส้วมอยู่ภายนอกอาคารจะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคนกรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้อาจตัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก

5.8) ห้องเอนกประสงค์สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็กการรับประทานอาหารหรือการนอนคำนึงถึงความสะดวกและการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมหากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคาหากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้นควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคาโดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตรแต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตรอาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

5.9) บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลจะต้องมีพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกตัวอาคารโดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอถูกสุขลักษณะและมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

5.10) บันไดควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตรบันไดทุกชั้นมีราวและลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเตี้ยเหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันไดและระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเองโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

8.2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

1) ภายในอาคาร

1.1) แสงสว่าง

ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้องเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กเช่นมีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตาเป็นต้นไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2 - 3 ชั่วโมงเพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก(Lieberman, 1991 : 137 ; อ้างถึงใน วราภรณ์ รักวิจัย. 2548 : 32)

1.2) เสียง

เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป (ระหว่าง 60 - 80 เดซิเบล) อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

1.3) อากาศถ่ายเท

ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกโดยมีพื้นที่ของหน้าต่างประตูและช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้องกรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงาน

ที่มีมลพิษต้องติดตั้งเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสมสำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่สำหรับที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

2) ภายนอกอาคาร

2.1) รั้ว

ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้า-ออกไม่น้อยกว่า 2 ทางกรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2) สภาพแวดล้อมและมลภาวะ

ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะและควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุขฝุ่นละอองกลิ่นหรือเสียงที่รบกวนมีการจัดระบบสุขาภิบาลการระบายน้ำการระบายอากาศและการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสมไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.3) มีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง

ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตรต่อจำนวนเด็ก 1 คนโดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและมีพอสสมควรกับจำนวนเด็กในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะหรือในสถานที่อื่นก็ได้ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทนโดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่นที่เหมาะสมเช่นในบริเวณวัดหรือในสวนสาธารณะ เป็นต้นโดยต้องให้เด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมงในแต่ละวัน (Lieberman, 1991 : 138 ; อ้างถึงในวารสาร รั้ววิจัย .2548 : 32)

2.4) ระเบียง

ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วยต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ของระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรสอบสภาพความคงทนแข็งแรงและสภาพการใช้งานปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

3) ด้านความปลอดภัย

3.1) มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยหรือเครื่องตัดไฟภายในอาคาร

3.1.2) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องในแต่ละชั้นของอาคาร

3.1.3) ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตรถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบเพื่อป้องกันมิให้เด็กเล่นได้และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4) หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่างๆซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคมหากเป็นไม้ต้องไม่เสี้ยนไม้หรือแหลมคม

3.1.5) จัดให้มีตู้เก็บยาและเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้สูงสะดวกต่อการหยิบใช้และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

3.1.6) ใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วมและเก็บสารจำพวกเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

3.1.7) ไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำที่เป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคารรวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8) มีระบบการล็อคประตูในการเข้า-ออกนอกบริเวณอาคารสำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตูสำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหารควรมีประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9) ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรคและมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10) มีตู้หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรงมั่นคงสำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้นควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.1.11) เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

3.2) มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1) มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2) มีการฝึกอบรมบุคลากรในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นการป้องกันอุบัติภัยและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3) มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆเช่นสถานีตำรวจหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโรงพยาบาลไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันทั่วทั้งกรณีเกิดเหตุการณ์คับขันหรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กและควรมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

3.2.4) มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพและพัฒนาการของเด็กประจำไว้
กรณีอาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

โดยสรุปมาตรฐานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นการกำหนด
มาตรฐานตามความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในด้านการกำหนดพื้นที่ของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กเล็กมีพื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
กำหนดให้มีสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคารที่เหมาะสมมีความปลอดภัยสามารถ
รองรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคามได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

8.3 มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม
เลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กันเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจ
สังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคลโดยมีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็น
มาตรฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 :7-8) ดังนี้

8.3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตและมีสุขนิสัยที่ดี
- 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ
ประสานสัมพันธ์กัน
- 3) มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
- 4) มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
- 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
กายช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 6) รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและความเป็นไทย
- 7) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 8) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 9) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 10) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 11) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

8.3.2 คุณลักษณะตามวัย

เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กมีดังนี้

1) พัฒนาการด้านร่างกาย

1.1) อายุ 3 ปี ได้ แก่กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ใช้กรรไกรมือเดียวได้เป็นต้น

1.2) อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้เดินขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉยเป็นต้น

1.3) อายุ 5 ปี ได้ แก่กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสองข้าง-ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่วเขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนดใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดีเช่นติดกระดาษผูกเชือกรองเท้า ฯลฯ

2) พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

2.1) อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึกชอบที่จะให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชมก่การพลัดพรากจากผู้เลี้ยงเป็นต้น

2.2) อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่นชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟังคนสนใจเป็นต้น

2.3) อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่นยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลงเป็นต้น

3) พัฒนาการด้านสังคม

3.1) อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้รู้จักรอคอยเป็นต้น

3.2) อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเองไปห้องส้วมได้เองเล่นร่วมกับคนอื่นได้รอคอยตามลำดับก่อน-หลังแบ่งของให้คนอื่นเก็บของเล่นเข้าที่ได้เป็นต้น

3.3) อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองเล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นพบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ทำความเคารพรู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเป็นต้น

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา

4.1) อายุ 3 ปี ได้แก่ สำหรับสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้บอกชื่อของตนเองได้ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาสนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้สนใจ

นิทานและเรื่องราวต่างๆ ร้องเพลงท่องคำกลอนคำคล้องจองต่างๆ และแสดงท่าเลียนแบบได้รู้จัก
ใช้คำถาม “อะไร” สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ เป็นต้น

4.2) อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้บอก
ชื่อและนามสกุลของตนเองได้พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะสนทนาโต้ตอบ
/ เล่าเรื่องใช้คำถาม “ทำไม” เป็นต้น

4.3) อายุ 5 ปี ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลิ่นสีเสียงรสรูปร่างจัด
หมวดหมู่สิ่งของได้บอกชื่อ-สกุลอายุตนเองได้พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองสนทนาโต้ตอบ-
เล่าเรื่องได้สร้างผลงานตามความคิดตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นเริ่มเข้าใจสิ่งเป็นนามธรรมนับ
ปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นต้น

5) การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชา
แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิด
ความรู้ทักษะคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและ
สติปัญญาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ดังนี้

5.1) หลักการจัดประสบการณ์

5.1.1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์
รวมอย่างต่อเนื่อง

5.1.2) เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการความสนใจความ
แตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

5.1.3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับ
กระบวนการและผลผลิต

5.1.4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง
และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

5.1.5) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

5.2) แนวทางการจัดประสบการณ์

5.2.1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือเหมาะ
กับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5.2.2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัย
นี้คือเด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหวสำรวจเล่นสังเกตสืบค้น
ทดลองและคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

5.2.3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการคือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

5.2.4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิดวางแผนตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5.2.5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆกัน

5.2.6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

5.2.7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5.2.8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

5.2.9) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอนการเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

5.2.10) จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรองและใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

6) การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปีสามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไรเมื่อใดและอย่างไรการจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันดังนี้

6.1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

6.1.1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

6.1.2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

6.1.3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรีเช่นการเล่นตามมุมการเล่นกลางแจ้งๆใช้เวลาประมาณ 40– 60 นาที

6.1.4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กกิจกรรมที่เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มและกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภททั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนักเพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

6.2) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันมีกรอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

6.2.1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหวและความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้งเล่นเครื่องเล่นสนามเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

6.2.2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาจึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัสเล่นเกมต่อภาพฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกายหยิบจับชิ้นส่วนใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียนกรรไกรฟู่กันดินเหนียว ฯลฯ

6.2.3) การพัฒนาอารมณ์จิตใจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออกมีวินัยในตนเองรับผิดชอบ ชื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

6.2.4) การพัฒนาสังคมนิสัยเพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหารพักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนร่วมเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

6.2.5) การพัฒนาการคิดเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดสังเกต จำแนกเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ เหตุการณ์แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล

ต่างๆทดลองศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหารหรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลายฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

6.2.6) การพัฒนาภาษาเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆที่เด็กมีประสบการณ์จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

6.2.7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆรอบตัวโดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆอย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆเล่นน้ำเล่นทรายเล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆเช่นแท่งไม้รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

7) โภชนาการสำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กตามพัฒนาการควรส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลโภชนาการสำหรับเด็ก

หมู่อาหาร	อาหาร	ประโยชน์
หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์	ได้แก่เนื้อสัตว์ต่างๆเช่นหมูวัวเป็ดไก่ กุ้งปลาเครื่องในเช่นตับปอดหัวใจไข่ต่างๆถั่วเมล็ดแห้งต่างๆเช่นถั่วเหลืองถั่วเขียวถั่วลิสงและอาหารที่ทำจากถั่วนมและผลิตภัณฑ์จากนม	ช่วยเสริมสร้างและซ่อมแซมร่างกายส่วนที่สึกหรอเครื่องในช่วยสร้างและบำรุงโลหิตนมช่วยสร้างกระดูกและฟันเนื้อสัตว์ประเภทอาหารทะเลช่วยป้องกันโรคคอพอกเด็กอยู่ในวัยเจริญเติบโตต้องการอาหารหมู่นี้มาก

หมู่อาหาร	อาหาร	ประโยชน์
หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง	ได้แก่ข้าวต่างๆเช่นข้าวเจ้าข้าวเหนียวแป้งต่างๆเช่นแป้งข้าวเจ้าแป้งมันสำปะหลังและอาหารที่ทำจากแป้งเช่นก๋วยเตี๋ยวบะหมี่ขนมจีนขนมปังหัวเผือกมันต่างๆ	ให้กำลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกายทำให้มีแรงเคลื่อนไหวทำงานได้
หมู่ที่ 3 ผักใบเขียว เหลือง	ได้แก่ผักใบเขียวเหลืองและผักเป็นหัวต่างๆเช่นผักบุ้งคะน้าตำลึงฟักทองกะหล่ำปลีมะเขือต่างๆ	บำรุงสุขภาพทั่วไปให้แข็งแรงบำรุงสุขภาพของผิวหนังนัยน์ตาเหงือกและฟันสร้างและบำรุงโลหิตช่วยให้ร่างกายใช้ประโยชน์จากอาหารอื่นได้เต็มที่และมีเส้นใยเป็นกากช่วยให้การขับถ่ายสะดวก
หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่างๆ	ได้แก่ผลไม้สดต่างๆเช่นมะละกอกล้วยส้มมะม่วงฝรั่ง	ช่วยบำรุงสุขภาพและป้องกันโรคต่างๆช่วยให้ร่างกายสดชื่นบำรุงสุขภาพของผิวหนังนัยน์ตาเหงือกและฟัน
หมู่ที่ 5 ไขมันจากสัตว์และพืช	ได้แก่ไขมันจากสัตว์เช่นมันหมูมันไก่ไขมันจากพืชเช่นน้ำมันถั่วน้ำมันงากะทิ	อาหารหมู่นี้ให้พลังงานสูงและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกายทำให้มีกำลังเคลื่อนไหวทำงานได้เป็นตัวช่วยละลายวิตามินหลายชนิดเพื่อการดูดซึมและนำไปใช้ประโยชน์

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 25)

โดยสรุปมาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นการกำหนดมาตรฐานตามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆในการกำหนดคุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการคือคุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) และการมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ของผู้ปกครองตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการบริการการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแกดอำเภอกำแพงแก้วจังหวัดมหาสารคาม

8.4 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

แนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 7-8) ดังนี้

8.4.1 จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบชี้ให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็กและชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ

8.4.2 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กับชุมชนอย่างต่อเนื่องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นศิลปะพื้นบ้านร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการภูมิปัญญาท้องถิ่นฯลฯซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์ฯและชุมชน

8.4.3 มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆรับทราบเพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่างๆได้โดยการประชุมสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบเช่นจัดทำเอกสารคู่มือแผ่นพับการออกไปเยี่ยมบ้านเด็ก ฯลฯ

8.4.4 มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสถาบันต่างๆของชุมชนเช่นสถาบันทางศาสนาสถาบันครอบครัว เป็นต้น

8.4.5 จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งอาจขอรับการอุดหนุนจากงบประมาณต่างๆของหน่วยงานดังนี้

1) การสมทบหรือการอุดหนุนงบประมาณกองทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐบาล

3) การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจหรือองค์กรภาครัฐอื่น

4) การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชนองค์กรการกุศลมูลนิธิหรือมีผู้อุทิศให้

8.4.6 จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของเด็กเล็กที่จะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8.4.7 จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่ายจากภาคส่วนต่างๆคือภาคประชาชนหรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น
หน่วยงานผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

โดยสรุปมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนเป็นการกำหนด
มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องต่างๆในการประชุมชี้แจงให้
ชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงานการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การ
จัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึง
การเข้ามาจากชุมชนในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือประชาคมในท้องถิ่นเพื่อให้
สอดคล้องกับการจัดบริการการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองกุง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม

การวิจัยอนาคตอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR และการวิจัยอนาคตภาพ แบบเดลฟาย (The Delphi Technique)

เทคนิคการวิจัยแบบนี้ (ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2546 : 76-86) ได้พัฒนาแนวคิดการวิจัย
แบบนี้ มีเหตุจูงใจอยู่ 2 ประการ ประการแรกการได้มีโอกาสศึกษาวิชาเกี่ยวกับอนาคตศึกษา
(Futures Studies) และการวิจัยอนาคต (Futures Research) ในระดับบัณฑิตวิทยาลัยมี
นิโชนต้า (University of Minesota) ทำให้สนใจในแนวคิดและระบบวิธีวิจัยในศาสตร์สาขานี้
โดยเฉพาะเทคนิควิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) และ EFR (Ethnographic Futures
Research) ยังไม่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายและความเชื่อเบื้องต้นบางประการของการวิจัย
อนาคต ซึ่งน่าจะมีการปรับปรุงแก้ไข ประการที่สองการได้มีโอกาสได้พบปะและแลกเปลี่ยนกับ
ศาสตราจารย์ ดร.โรเบิร์ต บี เท็กซ์เตอร์ (Robert B. Tacter) แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด
(Stanford University) ซึ่งเป็นผู้พัฒนาเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR ซึ่งมีบางจุดที่ต้อง
ปรับปรุงแก้ไข และได้ผสมผสานระเบียบวิธีระหว่าง Delphi และ EFR เข้าด้วยกัน โดยนำ
จุดเด่นของรูปแบบ การวิจัยทั้ง Delphi และ EFR มารวมกันและจุดเด่นของเด่นของทั้งสอง
วิธีสามารถลบจุดอ่อนของกันและกันได้อย่างลงตัว ดังนั้น จึงเรียกเทคนิคการวิจัยรูปแบบใหม่
เรียกว่า เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ((Ethnographic Delphi Futures Research)

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต

จุดมุ่งหมายของหลักการวิจัยอนาคตมิใช่อยู่ที่การทำนายที่ถูกต้อง หากแต่อยู่ที่การสำรวจและการศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นเรื่องที่น่าจะเป็น ของเรื่อง que ศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อที่จะหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้น และป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือหาทางที่จะเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์นั้น อย่างมีประสิทธิภาพถ้าหากมันจะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอนาคตภาพ จะมีประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจตลอดจนกำหนดยุทธวิธี (Strategies) และกลวิธี (Tactics) ที่จะนำไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์และป้องกันหรือขจัดอนาคตที่ไม่พึงประสงค์

จุมพล พุทธิพรชีวิต (2546 : 77-86) ได้อธิบายถึงความเชื่อพื้นฐานของอนาคตนิยม (Futurism) จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต (Future Research) เทคนิคเดลฟาย EFR โดยนักวิจัยอนาคตมีความเชื่อว่า

1. อนาคตเป็นเรื่องราวที่สามารถศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
2. ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับอนาคต มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของเขา และเชื่อว่ามนุษย์สามารถควบคุมและสร้างอนาคตได้

2. เทคนิคและรูปแบบการวิจัยการศึกษาอนาคต

การวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (The Delphi Technique) เทคนิคการวิจัยเดลฟายเป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นโดย โอลาฟเฮลเมอร์ (Olaf Helmer) และนอร์แมน ดาลกี (Norman Dalkey) นักวิจัยของ บริษัท แรนต์ (แรนต์Cooppertion) เมื่อต้นปี ค.ศ. 1960 และเป็นที่ยอมรับเป็นอย่างมาก ในปัจจุบันในเกือบทุกวงการ อาทิ ด้านธุรกิจ การทหาร เศรษฐกิจ การทหาร การสาธารณสุข การศึกษาและด้านอื่น ๆ

เดลฟายเป็นการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนทำการคาดการณ์แนวโน้มหรือปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์แต่ละอย่างที่เกิดขึ้นเมื่อใดหรือเหตุการณ์ภายในเวลาที่กำหนด เช่น ในอีก 10 ปี ข้างหน้า จะมีเหตุการณ์หรือแนวโน้มใดที่เกิดขึ้นบ้าง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์แล้วบ่อนผลการวิเคราะห์ ซึ่งปกติจะอยู่ในรูปของสถิติง่ายกลับไปยังกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนพิจารณาคำตอบเดิมของตนเทียบกับกลุ่มแล้วทำการคาดการณ์หรือตอบตามรูปแบบผู้วิจัยตามกำหนดอีกครั้ง ผู้วิจัยจะนำคำตอบไปวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยก็จะนำคำตอบไปวิเคราะห์ใหม่ แล้วบ่อนข้อมูลที่ได้จากการกลับไปให้กลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์อีกครั้งโดยปกติกระบวนการทำซ้ำ (Integrative Process) แบบนี้จะดำเนินไปเรื่อย ๆ จนกล่าวได้ว่าคำตอบที่ได้เป็นฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มเป้าหมายจุดมุ่งหมายของการทำซ้ำดังกล่าวก็เพื่อกรอง (Refine) ความเชี่ยวชาญของกลุ่มเป้าหมายนั่นเอง

ขั้นตอนในการวิจัย สำหรับขั้นตอนการวิจัยสามารถสรุปขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้ดังนี้
ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2546 : 76-86)

2.1 กำหนดและเตรียมกลุ่มเป้าหมาย เป็นขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็นมาก โดยทั่วไปเชื่อว่ายิ่งได้กลุ่มเป้าหมายจริง ๆ ยิ่งทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากเท่านั้น ส่วนการเตรียมตัวของกลุ่มเป้าหมายก็ยิ่งมีความจำเป็น เพราะเป้าหมายอาจมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยในลักษณะนี้ หรืออาจไม่มีเวลาให้ผู้วิจัยได้เต็มที่ ผู้วิจัยจำเป็นต้องติดตามกับกลุ่มเป้าหมายเป็นการส่วนตัว อธิบายถึงมุ่งหมาย ขั้นตอนของการวิจัย เวลาที่ใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัยถึงความจำเป็นและความสำคัญของกลุ่มเป้าหมาย แล้วจึงขอความร่วมมือ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือก็ต้องไปหาความร่วมมือเป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้มีเวลาเตรียมตัว เตรียมข้อมูล จัดระบบข้อมูลและความคิดล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากขึ้น

2.2 กำหนดประเด็นแนวโน้มและสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยทั่วไปมักจะอยู่ในรูปแบบของแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.3 ทำเดลฟายรอบที่หนึ่ง โดยส่งแบบสอบถามไปให้เป้าหมายหรือสัมภาษณ์ตัวต่อตัวหรือการสื่อสารทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบคอมพิวเตอร์

2.4 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่หนึ่ง

2.5 ทำเดลฟายรอบที่สอง ในการตอบแบบสอบถามในรอบนี้จะเน้นการจัดอันดับความสำคัญหรือความสำคัญหรือความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ โดยรอบนี้กลุ่มเป้าหมายแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedback) ที่เป็นกลุ่มโดยรวม เช่น ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าความถี่ และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตน แล้วขอให้กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนพิจารณาใหม่

2.6 ทำเดลฟายรอบที่สาม รอบที่สี่

2.7 สรุปและอภิปรายผล

3. การวิจัยอนาคต EFR (Ethnographic Futures Research)

ผู้พัฒนาการวิจัยแบบ EFR คือ ศาสตราจารย์ ดร.โรเบิร์ต บี เท็กซ์เตอร์ (Robert B. Taxter) แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้พัฒนาเทคนิคการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยทางมนุษยวิทยาที่เรียกว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnographic Research)

การวิจัยอนาคตแบบ EFR เป็นเทคนิคการวิจัยที่พยายามจะดึงเอาอนาคตภาพ ค่านิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประชากรที่ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ มีการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ไม่ชี้แนะ (Non Directive, Open-ended) โดยผู้วิจัยอาจมีหัวข้อหรือประเด็นที่เตรียมไว้เพื่อประกอบกันลึ้มแต่ไม่มีลักษณะของการถามเพื่อชี้แนะ หลักการสัมภาษณ์แบบ EFR นี้ ถือว่าผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุมการสัมภาษณ์และมีอิสระการให้สัมภาษณ์อย่างเต็มที่ ซึ่งมีลักษณะเด่นและแตกต่างจากวิธีอื่น ๆ จะมีการแบ่งสัมภาษณ์ออกเป็นช่วง ๆ โดยอาจจะต้องแบ่งหัวข้อออกเป็นช่วง ๆ เช่นกันตามความเหมาะสมช่วงละประมาณ 10 นาที ผู้สัมภาษณ์จะทำการสรุปการสัมภาษณ์จากการบันทึกจดไว้หรือเทปบันทึกเสียงให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง และขอให้ผู้สัมภาษณ์ปรับปรุงและแก้ไขคำสัมภาษณ์ได้ กระบวนการเช่นนี้เรียกว่า เทคนิคการสรุปแบบสะสม (Cumulative Summarization) โดยจะทำเช่นจนจบการสัมภาษณ์เพื่อจะช่วยให้ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นว่า ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือ คือมีความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ของข้อมูลเพิ่มขึ้น

โดยปกติการสัมภาษณ์แบบ EFR นี้ จะประกอบไปด้วยอนาคตภาพที่เป็นทางเลือก 3 ภาค และเรียงตามลำดับดังนี้ คือ โดยเริ่มจากการคาดการณ์ว่าจะเกิดในทางที่ดีหรือ Optimistic-Realistic (O-R) การคาดการณ์ว่าจะเกิดในทางที่ไม่ดีหรือ Pessimistic-Realistic (P-R) และที่เป็นไปได้มากที่สุดหรือ Most-Probable (M-P) ตามลำดับ เมื่อสัมภาษณ์ครบทั้ง 3 ภาคแล้ว ผู้สัมภาษณ์อาจสรุปการสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ฟังอีกครั้ง และขอให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำสัมภาษณ์อีก หรืออาจนำผลการสัมภาษณ์ที่จดบันทึกไว้หรือบันทึกเทปไว้กลับไปเรียบเรียงใหม่แล้วส่งผลการสัมภาษณ์ที่เรียงแล้ว (Protocol) ไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อ่านและตรวจทานแก้ไขเป็นการส่วนตัวก็ได้ หลังจากนั้นจึงนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์แล้วนำแนวโน้มมาเขียนเป็นอนาคตภาพ ซึ่งเป็นผลของการวิจัย อาจสรุปขั้นตอนการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. การสัมภาษณ์ (EFR รอบที่ 1) การสัมภาษณ์ในรูปแบบ EFR เป็นการสัมภาษณ์โดยมีลักษณะเฉพาะคือ
 - 2.1 แบบสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่ชี้แนะ (Non Directive Open-ended)
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)
 - 2.3 ใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization)
 - 2.4 สัมภาษณ์อนาคตภาพ 3 แบบ โดยเริ่มจาก Optimistic Realistic

(O-R) Pessimistic-Realistic (P-R) และ Most-Probable (M-P) ตามลำดับ

3. วิเคราะห์/สังเคราะห์ และหาฉันทามติ
4. เขียนภาพอนาคต (Scenario Write-up)

4. เทคนิค EDFR

EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคต อีกเทคนิคหนึ่ง พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพของทั้งเทคนิค EFR และ เดลฟาย ได้รับการ ค้นคิดและพัฒนาขึ้นโดย ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ในฤดูใบไม้ร่วงปี ค.ศ. 1979

EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่พัฒนาขึ้นโดยการนำจุดเด่นที่เป็นส่วนดีของทั้ง EFR และ เดลฟาย มาใช้ประกอบกันส่วนดีของทั้งสองเทคนิคช่วยแก้ไขวิธีการที่เป็นจุดอ่อนของ แต่ละเทคนิคนั้น โดยทั่วไปแล้วขั้นตอนและวิธีการของ EDFR คล้ายกับเทคนิคเดลฟาย จุดเด่น ที่ทำให้ EDFR แตกต่างจาก เดลฟาย คือ การใช้ EFR ในรอบแรกของเดลฟายและให้โอกาส กลุ่มเป้าหมายได้พิจารณาข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากรอบแรกของ EDFR และตอบอีก 2-3 รอบ ตามที่ต้องการตามวิธีการของเดลฟายซึ่งเป็นจุดที่ทำให้ EDFR แตกต่างจาก EFR

ใน EFR ระหว่างการสัมภาษณ์ นักชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographer) ในเวลาที่ เหมาะสม สรุปผลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์ แล้วขอให้ผู้สัมภาษณ์ตรวจแก้คำผิดพลาดหรือ ทำให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้นในคำตอบของตนใน EFR เท่านั้น แต่ยังสามารถรับคำตอบของกลุ่มโดย พิจารณาคำตอบของกลุ่ม โดยพิจารณาคำตอบของกลุ่ม กลับไปพิจารณาคำตอบของตนเอง กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนจะได้รับการร้องขอให้ตอบและประเมินค่าคำตอบที่รวบรวมไว้ในรอบแรก ของ EDFR (การสัมภาษณ์ ของ EFR) ซึ่งอาจจะไม่อยู่ในความคิดของตนเอง วิธีการนี้จะกระทำ 2-3 รอบ เพื่อจะทำให้เกิดความสอดคล้องต่อกันของกลุ่ม

สำหรับขั้นตอนการวิจัยตามเทคนิค EDFR นั้น จุมพล พูลภัทรชีวิน (2546 : 13) ได้ทำการวิจัยนำเรื่อง The Future of Thai University within the next-20 year โดยใช้เทคนิค EDFR ในการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย 5 ขั้นตอน และจุมพล พูลภัทรชีวิน (2546 : 37-51) ได้อธิบายไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมเป้าหมาย

การเลือกกลุ่มเป้าหมาย เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ของการวิจัยอนาคต ทั้งนี้เพราะ เรื่องของการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อน มีความ เป็นไปได้หลายรูปแบบ ดังนั้นกลุ่มบุคคลที่จะมองหรือคาดการณ์อนาคตได้อย่างชัดเจนถูกต้อง จึงจำเป็นต้องใช้กลุ่มเป้าหมายในเรื่องนั้น ๆ เป็นตัวอย่างในการศึกษาอนาคต ซึ่งถ้ามองในแง่

ของสถิติก็มีความเชื่อว่าการคาดการณ์ของกลุ่มเป้าหมายนั้น น่าจะเชื่อถือได้มากกว่าการคาดการณ์ของคนทั่วไป และเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือในหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดนั้น บุคคลที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงที่เราปฏิเสธไม่ได้มักจะเป็นกลุ่มเป้าหมายนั่นเอง ซึ่งอาจจะหมายถึง กลุ่มของผู้บริหาร กลุ่มผู้มีอำนาจ ผู้ที่รู้เรื่องนี้ที่เป็นผู้นำ ซึ่งนี่คือกลุ่มเป้าหมายในการศึกษานอกจากนั้นเป้าหมายแต่ละคนก็มีความต้องการที่จะรู้ข้อมูล แลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญซึ่งกันและกันเพื่อประกอบการตัดสินใจเพื่อประกอบการวางแผนการกำหนดนโยบาย

สำหรับเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยอนาคตนั้นการเลือกกลุ่มเป้าหมายจะมีลักษณะเป็นแบบเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) มากกว่าการสุ่ม (Random Sampling) และถ้าการศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงองค์กร หน่วยงาน หรือ สังคมที่กำลังศึกษาอยู่จะต้องมี Trick ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายพอสมควร เช่น ต้องเลือกผู้บริหารในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นต้น โดยการเจาะจงเลือกหรือใช้วิธีโยนลูก (Snowball Technique) ซึ่งมีระบบระเบียบมากขึ้น ทำให้สามารถลดปัญหาเรื่องความลำเอียงไปได้ ส่วนจะใช้เป้าหมายจำนวนเท่าใดนั้น ไม่มีเกณฑ์แน่นอน แต่ควรจะมีจำนวนมากเข้าไว้ย่อมดีกว่า

การเตรียมตัวกลุ่มเป้าหมาย (Preparing Subject) เป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะมีผลกระทบต่อผลการวิจัยตลอดเวลา เนื่องจากการวิจัยอนาคตโดยเฉพาะ EDFR หรือ Delphi นั้น กินเวลามาก จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นจะต้องมีการติดต่อล่วงหน้าก่อนเสมอ จะต้องอธิบายถึงจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนและระเบียบวิธีเวลาที่จะใช้ในแต่ละรอบย้าให้เห็นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ให้ชัดเจนว่ามีจุดมุ่งหมายและประโยชน์อย่างไรบ้าง ให้เรียบร้อยชัดเจน การเตรียมตัวเป้าหมายนี้ นอกจากจะเป็นเรื่องยืนยันว่าจะได้รับความร่วมมือแล้ว ยังเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายแต่ละท่านได้ใช้ความเชี่ยวชาญได้เต็มที่เมื่อเวลาคิดล่วงหน้าจะให้ข้อมูลกับเราในลักษณะใดบ้าง

ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ EDFR

อาจจะยึดตามรูปแบบของ EFR หรือ เริ่มสัมภาษณ์จาก Optimistic Realistic Scenario และตามด้วย Pessimistic Realistic Scenario แล้วก็ตามด้วย Most Probable Scenario ซึ่งก็มีข้อดีคือ ช่วยเตือนให้เป้าหมายนั้น คิดหลายแง่หลายมุมต้องคิดถึง 3 ภาพ เป็นอย่างต่ำ แล้วก็มองอย่างมีระเบียบแต่อาจจะเสียข้อเสีย คือ ถ้าเป้าหมายเลือกมองภาพใดภาพหนึ่งก่อนก็มักจะพูดได้เต็มที่ แต่พอรวมถึงภาพอื่น ๆ อาจจะตอบว่าไม่มีแล้วหมดแล้ว ก็ได้จึงทำให้ภาพไม่ครบทั้ง 3 ภาพที่ต้องการ

การสัมภาษณ์แบบ EDFR อาจจะสัมภาษณ์โดยขอให้เป้าหมายพูดถึงแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็น ไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ พูดยรวมออกมาในคราวเดียวกัน โดยเป้าหมายมีสิทธิที่จะเลือกเรื่องใด ที่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ก่อนก็ได้ ทั้งนี้ เพราะใน EDFR เราสามารถจำแนก อนาคตภาพที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ได้ โดยใช้สถิติอย่างง่าย ๆ ในรอบที่ 2 และ 3 หรือในรอบต่อ ๆ ไปได้

นอกจากนั้นในการสัมภาษณ์แบบ EDFR นี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยหรือผู้สัมภาษณ์สามารถเพิ่มประเด็นแนวโน้มที่ได้จากการสัมภาษณ์เป้าหมายคนแรกๆ ผวนวกเข้าไปกับการสัมภาษณ์คนต่อไป ๆ ได้ เพราะจุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต คือ การศึกษาแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

เนื่องจากในการสัมภาษณ์แบบ EDFR นี้ เราสามารถให้เป้าหมายพูดถึงแนวโน้มใดที่เห็นว่าเป็นไปได้ก่อนก็ได้ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในระดับหนึ่งจึงต้องมีการตรวจสอบโดยใช้การสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) ในทุกขั้นตอน หรือจะใช้การตรวจสอบและยืนยัน ความคิดของตนเองอีกครั้งก็ได้

ขั้นที่ 3 สังเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะต้องนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ของ EDFR มาสังเคราะห์และวิเคราะห์รายละเอียดและระมัดระวัง แล้วนำข้อมูลที่สังเคราะห์และวิเคราะห์แล้วนี้เพื่อเขียนเป็นประเด็นหรือแนวโน้มในแบบสอบถามต่อไป

ขั้นที่ 4 พัฒนาแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจะต้องนำประเด็นหรือแนวโน้มที่สังเคราะห์แล้วมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยควรจะใช้ภาษาที่สั้น กระชับ ชัดเจน โดยพยายามคงความหมายเดิมของเป้าหมายไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ คือ ถ้าเป้าหมายใช้ภาษาที่ชัดเจนดีแล้วก็ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไข แต่ถ้าไม่ค่อยชัดเจนและเรารู้ว่าในการสัมภาษณ์เป้าหมาย หมายถึงอะไร เราก็ต้องแก้ไขคำพูดนั้นให้ตรงประเด็นมากที่สุด และจะต้องเขียนแนวโน้มที่มีประเด็นแนวโน้มเดียวต่อ 1 ข้อ อย่าให้มีแนวโน้มย่อย ๆ เล็ก ๆ ในแนวโน้มใหญ่ ๆ พยายามหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่คลุมเครือ เช่น ดีขึ้น เลวลง เพิ่มขึ้น ควรใช้ภาษาแสดงความเป็นกลางมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ พยายามหลีกเลี่ยงภาษาที่สื่อถึงทัศนคติ หรือความลำเอียงของผู้วิจัย

ขั้นที่ 5 ใช้วิธีของเดลฟาย

ในขั้นนี้กลุ่มเป้าหมายจะได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และขอร้องให้อ่านและพิจารณาข้อความแนวโน้มต่าง ๆ เหล่านั้น โดยกลุ่มเป้าหมายจะถูกขอร้องให้พิจารณาและเลือก

ว่าถ้าข้อความแนวโน้มนั้นเกิดขึ้นจริง จะเป็นอนาคตภาพที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์และให้พิจารณาและเลือกว่าถ้าข้อความเหล่านั้นจะเป็นไปได้ภายในเวลาที่กำหนด

สำหรับจำนวนรอบที่เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย งบประมาณ เวลา และกำลังคนของผู้วิจัย โดยการที่หยุดที่รอบหนึ่งรอบใดนั้น ควรจะพิจารณาคำตอบที่ในรอบต่าง ๆ ว่ามีความเป็นเอกภาพ (Homogeneity) แล้วหรือยังหรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ของกลุ่มกลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมเรื่องที่เราศึกษามากพอหรือไม่ ถ้ามีมากพออาจจะหยุดในรอบที่ 2 หรือ รอบที่ 3 ก็ได้ เรื่องจำนวนรอบนี้มีนักวิจัยศึกษาไว้ โดยพบว่าการทำจำนวน 3 รอบ เป็นจำนวนที่รอบที่พอดีนั้นคือ ความคลาดเคลื่อนจะมีไม่มาก ตั้งแต่รอบที่ 3 ขึ้นไป ความแตกต่างของผลที่ได้ไม่มีนัยสำคัญ (จุมพล พูลภัทรชีวิน. 2546 : 48)

5. EDFR และเดลฟาย

ในเทคนิคเดลฟาย คำถามต่าง ๆ จะถูกสร้างและควบคุมโดยผู้วิจัยเพื่อใช้ในการสอบถามรอบแรก ทำให้ความรู้ความชำนาญของกลุ่มเป้าหมายถูกจำกัดไว้แต่เฉพาะความคิดที่อยู่ในกรอบเท่านั้น แต่ยังมีความคิดเห็นที่ถูกปิดบังอำพราง หรือละเอียดโดยผู้วิจัยเอง ตัวอย่างเช่น ในการใช้เทคนิคเดลฟาย ถ้าผู้วิจัยต้องการศึกษาทางเลือกในอนาคตของปัญหา A ซึ่งผู้วิจัยจะต้องสร้างและพัฒนาคำถามหรือหัวข้อที่เชื่อว่าสำคัญและเกี่ยวข้องกับปัญหา A เช่น A1, A2, A3, A4.... และส่งคำถาม ย่อได้รับคำตอบที่อยู่ในขอบข่าย 4 คำถามนี้

จากจุดนี้ผู้วิจัยอาจไม่รู้หรือละทิ้ง A5, A6, ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้พิจารณาเห็นว่าสำคัญและเกี่ยวกับการศึกษาปัญหา A

ใน EDFR ทุกความคิด (ประเด็นปัญหา ผลสะท้อนกลับและอื่น ๆ จะถูกเก็บโดยผู้วิจัยในรอบที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 ในรอบแรกของ EDFR กลุ่มเป้าหมายจะถูกขอร้องให้วางแนวและพูดเกี่ยวกับทางเลือกในอนาคตของการศึกษาปัญหา A เช่น A5, A6,...) ซึ่งจะรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาโดยตรง ถ้าเชี่ยวชาญไม่พูดถึง A1, A2, A3, A4 ซึ่งผู้วิจัยสนใจแล้วผู้วิจัยก็สามารถจะสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้

6. EDFR และEFR

ใน EDFR การเก็บอนาคต จะเริ่มต้นจากวิธีการของ EFR และข้อมูลสถิติที่เก็บรวบรวมในรอบที่ 3 และรอบที่ 3 โดยใช้วิธีการของเดลฟาย ซึ่งวิธีการนี้เหนือกว่า EFR ในการเอื้อให้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวโน้มนั้นได้มากกว่า ที่จะได้จากการวิจัยแบบ EFR

เนื่องจาก EFR อนาคตภาพที่เป็นไปได้มากที่สุดยากที่จะได้ แต่ใน EDFR เราจะได้อนาคตภาพที่เป็นไปได้มากที่สุด โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย และค่าสถิติอย่างง่าย ๆ

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่ได้รับความนิยมที่ เป็นส่วนดีของเทคนิคเดลฟาย และ EFR โดยใช้ส่วนดีของแต่ละเทคนิคช่วยแก้ปัญหาและแก้ไข จุดอ่อนของกันและกัน ซึ่ง EDFR ไม่เพียงแต่จะเป็นเทคนิคที่นิยมสำหรับการวิจัยอนาคตภาพ เท่านั้น แต่ยังสามารถใช้ได้กับสังคมศาสตร์สาขาอื่น ๆ ได้อีกด้วย โดยสามารถใช้กับการศึกษา สาเหตุของการขัดแย้งทางนโยบาย การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่ง EDFR เป็นเทคนิคที่นิยมใช้เวลาในการวิจัยมาก

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

1. ประวัติความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งตั้งอยู่ที่ 43/1 ตำบลหนองกุ้ง อำเภอแกดำ จังหวัด มหาสารคาม ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอแกดำ ห่างจากอำเภอประมาณ 18 กิโลเมตร ห่างจาก จังหวัดมหาสารคาม ระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร โดยที่ มาตรา 40 และมาตรา 41 แห่ง พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บัญญัติให้จัดตั้งองค์การ บริหารส่วนตำบลและให้โอนบรรดางบประมาณทรัพย์สินสิทธิสิทธิ์เรียกร้องหนี้และเจ้าหน้าที่ของ สภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยจึงให้สภาตำบลหนอง กุ้งอำเภอแกดำจังหวัดมหาสารคามเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้มีเขตตามเขตตำบลตาม กฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องจัดตั้งองค์การ บริหารส่วนตำบลในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 113 ตอนพิเศษ 52 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2539 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2. เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งมีพื้นที่ประมาณ 26.4 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัด

มหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดกับ เขตชลประทานห้วยแอ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ

3. ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มทางตอนใต้เป็นที่ดอนลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายการเก็บกักน้ำไม่ดีเท่าที่ควร

เขตการปกครอง

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองงูมี 15 หมู่บ้าน ได้แก่

1. บ้านหนองงู หมู่ที่ 1
2. บ้านโคกไร่ หมู่ที่ 2
3. บ้านคุ่มเหนือ หมู่ที่ 3
4. บ้านหนองบัว หมู่ที่ 4
5. บ้านโพนละออมใหญ่ หมู่ที่ 5
6. บ้านโพนละอมน้อย หมู่ที่ 6
7. บ้านน้ำเที่ยง หมู่ที่ 7
8. บ้านท่าแร่ หมู่ที่ 8
9. บ้านหัวนาคำ หมู่ที่ 9
10. บ้านคำมะมายใหญ่ หมู่ที่ 10
11. บ้านคำมะมายน้อย หมู่ที่ 11
12. บ้านโพนสว่าง หมู่ที่ 12
13. บ้านโพนสามัคคี หมู่ที่ 13
14. บ้านโคกสาย หมู่ที่ 14
15. บ้านหนองจันทรา หมู่ที่ 15

4. ข้อมูลประชากร

จำนวนหมู่บ้าน 15 หมู่บ้าน (แสดงจำนวนหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองงู) ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองงู อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

หมู่ที่	บ้าน	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	หนองงู	117	110	227
2	โคกไร่	136	133	269
3	คุ่มเหนือ	87	77	164
4	หนองบัว	218	225	443
5	โพนละออมใหญ่	128	130	258

หมู่ที่	บ้าน	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
6	โพนละอมน้อย	263	272	535
7	น้ำเที่ยง	124	125	249
8	ท่าแร่	56	48	104
9	หัวนาคำ	151	154	305
10	คำมะมายใหญ่	160	126	286
11	คำมะมายน้อย	120	114	234
12	โพนสว่าง	167	166	333
13	โพนสามัคคี	164	198	362
14	โคกสาย	133	128	261
15	หนองจันทา	126	159	285
รวม		2,150	2,165	4,315

ที่มา : งานทะเบียนอำเภอแกดำ (ข้อมูลสำรวจเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556)

5. ข้อมูลศาสนสถานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนวัดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง

ที่	ชื่อวัด	ที่ตั้ง	เมรุ	หมายเหตุ
1	วัดบ้านหนองกุง	หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 3	1	
2	วัดบ้านโคกไร่	หมู่ที่ 2, หมู่ที่ 8	1	
3	วัดบ้านหนองบัว	หมู่ที่ 4	1	
4	วัดบ้านโพนละอมน้อย	หมู่ที่ 6	-	
5	วัดบ้านหนองจันทรา	หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 15	1	
6	วัดบ้านคำมะมาย	หมู่ที่ 10, หมู่ที่ 14	1	
7	วัดบ้านหัวนาคำ	หมู่ที่ 9	-	
8	วัดบ้านโพนสว่าง	หมู่ที่ 12	1	
9	วัดโพธิ์รังสี	หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 13	1	
10	วัดคำมะมายน้อย	หมู่ที่ 11	-	

6. ข้อมูลสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ที่ตั้ง	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนครู (คน)
1	โรงเรียนบ้านโคกไร่	บ้านโคกไร่ หมู่ที่ 2	67	5
2	โรงเรียนบ้านโพนสว่าง	บ้านโพนสว่าง หมู่ที่ 12	74	10
3	โรงเรียนบ้านโพนละออม	บ้านโพนละออม หมู่ที่ 5	85	9
รวม			226	24

ที่มา : ส่วนการศึกษา (ข้อมูลสำรวจเมื่อเดือน พฤษภาคม 2556)

7. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง ทุกหมู่บ้าน อยู่ห่างจากสถานีตำรวจเฉลี่ยประมาณ 18 กิโลเมตร แต่ละหมู่บ้านจะมีการเข้าเวรยาม เพื่อรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านตนเอง

7.1 สถานีดับเพลิง-ไม่มี-

7.2 จำนวนสมาชิก อปพร. 80 คน

8. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีทางและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (7) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

- (10) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ อบต. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

มาตรา 16 ให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำและทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือท่าข้ามและที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
- (5) การสาธารณสุขการ
- (6) การส่งเสริมการฝึกและประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กสตรีคนชราและ

ผู้ด้อยโอกาส

ห้องถิ่น (11) การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุขการอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย

โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นๆ

- (24) การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อยการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษา

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- (31) กิจกรรมอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ

9. โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง

โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง แบ่งส่วนการบริหาร

ออกเป็น 2 ฝ่าย

- 9.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล 30 คน

9.2 ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกเทศองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก
องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน

10. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล 30 คน มาจาก
การเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี มีประธานสภา 1 คน
รองประธานสภา 1 คน และสมาชิกสภาเทศบาล 28 แปรคน

10.1 มีหน้าที่มาตรา 46 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมี
อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

10.1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทาง
ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

10.1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

10.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม
กฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทาง
ราชการ

10.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนมี
วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ทำหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบในการบริหารกิจการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล
ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างทั้งนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล อาจแต่งตั้งรองนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน เป็น ผู้ช่วยเหลือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลใน
การบริหารงานตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 1 คน

10.2.1 มีหน้าที่มาตรา 59 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ
บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) นายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหาร
ราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

- 2) สั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
- 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น มาตรา 60 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

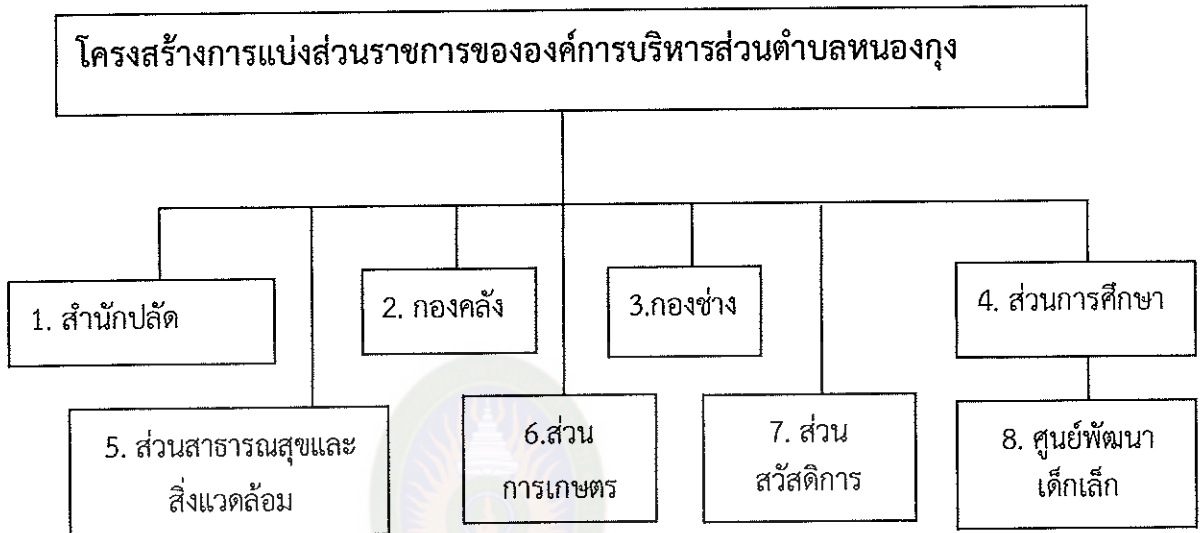
ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทนถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับข้อบัญญัติหรือคำสั่งใดแต่งตั้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใดให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

อำนาจในการสั่งการอนุญาตการอนุมัติหรือการปฏิบัติราชการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับข้อบัญญัติหรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดถ้ากฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับข้อบัญญัติหรือคำสั่งนั้นหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคห้าต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้

10.3 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานฝ่ายประจำเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม (2556 : 15)

บริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

1. ประวัติความเป็นมา

เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของชุมชนซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานบริหารจัดการชุมชนเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสมบูรณ์ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนให้ดำเนินกิจกรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของทางราชการเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับชุมชนอยู่แล้วและรัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติที่กำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30(1) ได้ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้บริการสาธารณสุขที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นและมาตรา 30(4) ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2549 ทั้งนี้เพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเองจึงมีความจำเป็นจะต้องมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบัน พ.ศ. 2556 มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง จำนวน 1 ศูนย์เด็กนักเรียนจำนวน 94 คน ในพื้นที่ 15 หมู่บ้านการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ตามนโยบายถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ตามมาตรา 282 ทำให้เกิดผลดีหลายอย่างอาทิเป็นการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนปรับเปลี่ยนกระบวนการบริการจัดการให้กับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีการจัดทำข้อมูลเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นได้จากสภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งอำเภอแกดำจังหวัดมหาสารคามตามนโยบายถ่ายโอนดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาตามแนวการจัดการจัดการให้แกเด็กซึ่งเป็นความเชื่อในศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง ต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ประกอบกับกรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยได้ให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพงานด้านการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นศูนย์มาตรฐานในการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีคุณภาพในสังคมผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษารพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองกุ้งที่เหมาะสมปรัชญาการศึกษา

จัดการศึกษาให้มีพัฒนาการครบถ้วนตามวัยของเด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสนใจเด็กเป็นรายบุคคลและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นโดยเน้นให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นพลเมืองที่ของสังคมมีความสามารถและมีความสุข

2. วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมทุกด้านมีสุขภาพกายสุขภาพจิตสุขนิสัยที่ดีมีสุนทรียภาพทางด้านศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวมีความรับผิดชอบมีระเบียบวินัยเชื้อสัต์ยรักชาติ

ศาสนาพระมหากษัตริย์รักความเป็นไทยรักธรรมชาติมีความสามารถการใช้ภาษาการสื่อสารคิด และแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. คำขวัญ

มีวินัยร่าเริงสดใสฉลาดสมวัยใส่ใจดูแล

4. ภารกิจ

4.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน

4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและสุขนิสัยที่ดี

4.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

4.4 จัดกิจกรรมเสริมสร้างสำนึกในการใช้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

4.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.6 จัดกิจกรรมเสริมสร้างประชาธิปไตย

4.7 จัดบรรยายและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

4.8 พัฒนาครูและบุคลากรที่จัดการศึกษาปฐมวัย

4.9 พัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมปลอดภัยและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน

5. เป้าหมาย

5.1 เด็กทุกคนมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

5.2 เด็กทุกคนสามารถใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับวัย

5.3 เด็กทุกคนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้

5.4 เด็กทุกคนมีความรับผิดชอบมีระเบียบวินัยมีความซื่อสัตย์ประหยัดและอยู่ใน

สังคมได้อย่างมีความสุข

5.5 เด็กทุกคนมีทักษะกระบวนการคิดการแก้ปัญหาและการช่วยเหลือตนเองใน

ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับวัย

5.6 เด็กทุกคนได้รับการปลูกฝังให้มีจิตใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

6. ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง

ปีการศึกษา พ.ศ 2556 มีครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีเด็กอยู่ใน ความดูแลดังนี้ (กองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง. พ.ศ 2556 : 10)

6.1 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองกุ้งมีจำนวน 9 คน

รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลครูที่ปฏิบัติในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	วุฒิ	ตำแหน่ง
1	นางสุภักดิ์ โยปัดทุม	35	ปริญญาตรีเอกภาษาอังกฤษ	ครูผู้ดูแลเด็ก
2	นางหนูพิน ทาป้อ	44	ปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็ก
3	นางปราณี สุริษา	45	ปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็ก
4	นางตมพร ศรีหาพรหม	45	ปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็ก
5	นางบุญสวน นนทะน้า	53	ปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็ก
6	นางแสงเดือน เพ็งอารีย์	42	ปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็ก
7	นางสงบ โยปัดทุม	45	ปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็ก
8	นางลำปาง สีหาพรหม	43	ปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็ก
9	นางนวพร คำลือ	45	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	ครูผู้ดูแลเด็ก

6.2 เด็กที่อยู่ในความดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น 94 คนรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 2 ปีถึง 5 ปีโดยแยกรายละเอียดระดับอายุนักเรียนดังนี้

เด็กอายุ 2 ปี ถึง 3 ปี จำนวน 35 คน

เด็กอายุ 3 ปี ถึง 4 ปี จำนวน 40 คน

เด็กอายุ 4 ปี ถึง 5 ปี จำนวน 19 คน

7. การจัดการเรียนการสอน

โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่นและงานวิจัยมาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกๆด้าน

8. สภาพปัญหาและการจัดการเรียนการสอน

จากการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในปีการศึกษา 2555 และเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษา 2556 พบว่าการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันของครูไม่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนขาดทักษะทางสังคมทักษะในการ

ทำงานกลุ่มทักษะการคิดและทักษะการสื่อสารดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความคิดเห็นและมีข้อสรุปร่วมกันว่าควรมีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนผู้วิจัยจึงได้เสนอใช้การจัดการเรียนการสอนเสริมประสบการณ์ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พระเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกวิธีหนึ่งซึ่งการจัดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์การเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญา มีทักษะการคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา มีทักษะทางสังคมมีปฏิสัมพันธ์ในทางสร้างสรรค์เรียนรู้ในการพึ่งพาผู้อื่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำงานเป็นทีมควบคุมตนเองในการเรียนเข้าใจตนเองมีความมั่นใจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองดังนั้นที่ประชุมจึงมีข้อสรุปร่วมกันว่าจะใช้การจัดการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางสังคม ทักษะในการทำงานกลุ่มทักษะการคิดและทักษะการสื่อสารโดยจะจัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์การเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงอำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

นันทิยา รักษิตประจิด (2548 : 59 – 60) ได้ศึกษาเริ่มการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศการศึกษาคั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารครูและผู้ปกครองในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศในด้านต่างๆ 6 ด้านได้แก่ด้านบริหารด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านบุคลากรด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริการและด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชนเปรียบเทียบความต้องการของผู้บริหารครูและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศจำแนกตามสถานศึกษา ประสบการณ์การดูแลเด็กปฐมวัยของกองทัพอากาศมีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับมากและมากที่สุดทั้ง 6 ด้านความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารครูและครูปกครองในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศเมื่อเปรียบเทียบตามประเภทสถานศึกษาปฐมวัยประสบการณ์การดูแลเด็ก 0 – 5 ปีและวุฒิทางการศึกษาแล้วพบว่าผู้บริหารที่อยู่ในสถานศึกษาต่างกัมีประสบการณ์การบริหารต่างกันและมีวุฒิการศึกษาต่างกัมีความต้องการใน

การจัดการศึกษาปฐมวัยด้านการบริหารด้านบุคลากรด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชนไม่แตกต่างกันส่วนด้าน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันครูที่อยู่ในสถานศึกษาต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาทั้ง 6 ด้านแตกต่างกันความต้องการในการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านบุคลากรด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชนแตกต่างกันผู้ปกครองของเด็กในสถานศึกษาต่างกันและมีวุฒิ การศึกษาต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 6 ด้านแตกต่างกัน

กชิต์เดช จิวน้อย (2550 : 37) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลตูมใหญ่อำเภอคูเมืองจังหวัดบุรีรัมย์พบว่าโดยภาพรวมการประเมินผลการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาผล การดำเนินงานเป็นรายด้านพบว่าด้านบุคลากรมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากรองลงมาก็คือ ด้านวิชาการและด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและด้านการมีส่วนร่วมและ การสนับสนุนจากชุมชนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่าผู้ปกครองเด็กที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในทุก ด้านได้แก่ด้านบุคลากรด้านสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านวิชาการและด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนส่วนปัจจัยอื่นๆไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05

ดารุณี นิลน้อย (2550 : 66 – 68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กระดับอนุบาล 3 ขวบกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย อำเภอเนิน มะปราง จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีผลต่อ การดำเนินงานเห็นด้วยมากที่สุดคือด้านบุคลากรและการบริหารจัดการรองลงมาก็คือมาตรฐาน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและมาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับปานกลางสำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆคือมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามลำดับ

ศราวุธสัง กะเทศ (2551 : 83) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะอำเภอจอมทองจังหวัดเชียงใหม่พบว่าระดับประสิทธิผล ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีโดยพิจารณาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารการปฏิบัติและผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอยู่ 5 ด้านคือด้านตัวบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านพัฒนาการของตัวเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัยและด้านความร่วมมือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนที่มีต่อกันปัญหาอุปสรรคของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะมีอยู่ 3 ด้านคือด้านงบประมาณด้านบุคลากรด้านระบบการเรียนการสอนด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและด้านสุขภาพอนามัยของเด็กเล็กข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้คือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของเด็กเล็กข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปคือควรมีการศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนเชิงเปรียบเทียบระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของรัฐและเอกชน

บุญยงค์ วะเกิดเป็ง (2551: 32) สรุปไว้ว่าจากหลักการศึกษาศาสตร์ที่สำคัญการเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็กที่มีความสำคัญและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนพร้อมกันในทุกด้านในการเรียนรู้ที่ยืดให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์จริงในตัวเองในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ในกับเด็กแต่ละคน ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีความสุขเป็นคนดี และเป็นคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคลในครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ

ภาดา วุฒิพันธุ์ (2552 : 131) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยต้นแบบ และศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม พบว่า ระดับปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเครือข่าย อยู่ในระดับปานกลางทั้งโดยรวม และรายด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านบริหารงานบุคคลเรียงตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล

ภูวดล วุฒิพันธุ์ (2552 : 97) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่

ในระดับมาก คือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างครอบคลุมทั่วถึง ครูและผู้ปกครองไม่มีการวางแผนกันโดยการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

เขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีพบว่าผู้ปกครองเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านคือด้านบุคลากรและการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนเมื่อจำแนกตามอายุเพศระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน($P > .05$)

ชนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้วอำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ดผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้วโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านคือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับมากบุคลากรที่มีเพศและสถานภาพต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้วโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันบุคลากรที่มีอายุต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้วโดยรวมและรายด้าน 2 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้วจำนวน 2 ด้านคือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 บุคลากรที่มีรายได้ต่อเนื่องต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้วโดยรวมและรายด้านจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

บุฟอร์ด (Buford. 2000 :904- A) ได้ทำการวิจัยเมื่อ ค.ศ. 1975 เรื่องทัศนของ ผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาล ได้ข้อเสนองจากผลการวิจัยพบว่า การสอนชั้นอนุบาลควรเน้นพัฒนาการอารมณ์เป็นอันดับแรก การพัฒนาทางร่างกายเป็นอันดับถัดมา และควรมีกิจกรรมที่จะช่วยในเด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มากที่สุด จากผลการศึกษางานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย นอกจากจะมุ่งให้เด็ก มีความพร้อมในอันที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาได้ดี ยังเป็นการศึกษาพื้นฐานที่สำคัญ ที่จะทำให้ เด็กมีชีวิตในอนาคตสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจะมีผลไปตลอดชีวิต หากเด็กได้รับการดูแลที่ดี ได้รับความรักความอบอุ่น จะทำให้เด็กเป็นคนสดชื่นแจ่มใส มองโลกในแง่ดี การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและสถาบันหลายฝ่าย ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ตลอดจนองค์กรที่มีหน้าที่ จัดการศึกษาและจัดบริการพื้นฐานให้แก่ เด็ก และองค์การบริหารส่วนตำบลยังเข้าใจในสภาพและแนวทางในการพัฒนาการศึกษาน้อย และยังเห็นว่าการจัดการศึกษามีไขปัญหาเร่งด่วน เมื่อจัดสรรงบประมาณก็จัดให้โดยอ้อม ไม่จัด ให้โดยตรงและที่สำคัญ บุคลากรมีไม่เพียงพอ และขาดประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

แบลค (Black. 2001: 3304-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมและรูปแบบการสื่อสารในเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความคุ้นเคยและไม่คุ้นเคยกัน ผลการวิจัย พบว่า ความแตกต่างของสถานภาพทางสังคมในรูปแบบของการสื่อสาร จะมีความสัมพันธ์กับเพศ และสถานภาพของเด็กที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยกัน เด็กหญิงจะมีสัดส่วนของการพูดคุยต่อเนื่องสูงกว่าเด็กเพศชาย แต่เด็กชายมีสัดส่วนของการพูดคุยแบบไม่ต่อเนื่องสูงกว่าเด็กหญิง

เลียงจี่ พี มิ่ง (Liang, Pi-Ming. 2002 : 2388-A) ได้วิจัยการรับรู้ด้านคุณภาพและความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน : การศึกษาของการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองชาวไต้หวันที่มีบุตรกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาล พบว่า การวิจัยใช้วิธีสุ่มเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครอง 720 คน ที่มีบุตรอายุ 4-6 ปี และเรียนอยู่ในโรงเรียนอนุบาลในเขตอำเภอเมือง และโรงเรียนอนุบาล 12 แห่ง พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมี 2 ประการ คือ การศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อทัศนของของผู้ปกครองในการยอมรับคุณภาพของการศึกษาระดับปฐมวัย

วิลเลียม ดอนน่า (Williamson, Donna. 2004 : 4351-A) ได้วิจัยการเตรียมความพร้อมเพื่อการเข้าโรงเรียน การสำรวจทัศนคติของครู และผู้ปกครองและผู้จัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับ

การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กเพื่อเข้าเรียน แต่อย่างไรก็ตามบางครั้งพวกเขาที่อาจจะยังไม่ได้ อยู่ในตำแหน่งที่สามารถแสดงความรับผิดชอบได้ เนื่องจากมีตัวแปรบางอย่างที่เข้ามามีส่วน เกี่ยวข้อง เช่น การมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างพวกเขากับเด็ก ๆ ที่อยู่ในความดูแลของ พวกเขา นอกจากนี้ ยังปรากฏให้เห็นความเชื่อของผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียนว่าเด็ก ๆ มีความพร้อมที่จะเข้าโรงเรียนแล้ว ในขณะที่ครูกลับคิดว่ายังมีเด็กอีกหลายคนที่ยังไม่พร้อมที่จะ เข้าโรงเรียนและในส่วนของข้อเสนอแนะสำหรับการเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียม ความพร้อมคือ ควรมีการส่งเสริมให้นำไปใช้ในทางปฏิบัติและทำการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต ด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย พบว่า สำหรับด้านวิชาการและ การจัดประสบการณ์ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการของ เด็กที่ได้รับความรู้จากประสบการณ์จริง มีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย ด้าน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่าอาคารเรียนไม่สมบูรณ์ ด้านบุคลากร การขาดแคลน บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะทาง ครูขาดการเตรียมแผนการจัดการจัดประสบการณ์ก่อนทำการสอน และครูไม่ใช่เทคนิคการสอนที่หลากหลายในกระบวนการสอน ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ขาดงบประมาณสนับสนุน และขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย คาดว่าจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มี ประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่อไป